

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs	
Major Magnus Jonsson		HSU16-18/HSU 9	
Handledare		Antal ord: 13951	
Professor Jerker Widén	Beteckning	Kurskod	
		2HU067	
<p>HUR KAN KOMBINERADE VAPEN BIDRA TILL FRAMGÅNG PÅ DEN OPERATIVA NIVÅN?</p> <p>- En teoriprovande fallstudie</p> <p>Sammanfattning:</p> <p>Forskare är överens om att kombinerade vapen bidrar till framgång i krig. Det finns däremot en motsättning då många menar att teorin om kombinerade vapen främst är giltig på taktisk nivå och färre som menar att kombinerade vapen kan återfinnas på alla krigföringsnivåer.</p> <p>Teorin om kombinerade vapen är framtagen i en taktisk kontext av en tidigare amerikansk arméofficer, Robert Leonhard och består av tre principer, kompensationsprincipen, dilemma-principen och förskjutningsprincipen.</p> <p>Syftet med denna uppsats är att pröva validiteten i teorin om kombinerade vapen och hur den kan förklara framgång på operativ nivå. Detta görs genom att först operationalisera teorin för att bli mätbar på operativ nivå och sedan pröva den genom en fallstudie där två fall, Yom Kippur-kriget 1973 och Irakkriget 2003, studeras. Dessa två fall möjliggör en prövning av teorin både ur försvararens och anfallarens perspektiv vilket är intressant då teorin har en offensiv karaktär.</p> <p>Undersökningens resultat visar att teorin kan förklara framgång på operativ nivå genom att kombinerade vapen skapar en förskjutning av motståndaren så att denne måste flytta sig från sin starka position och blir därmed sårbar, vilket i sin tur leder till att motparten kan uppnå sina operativa mål.</p> <p>Nyckelord:</p> <p>Manöverkrigföring, kombinerade vapen, gemensamma operationer, operationskonst</p>			

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	3
1.1 PROBLEMFÖRMULERING.....	3
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	5
1.2.1 Forskningsfrågor.....	6
1.3 AVGRÄNSNINGAR.....	6
1.4 TIDIGARE FORSKNING.....	7
1.4.1 Det taktiska perspektivet.....	7
1.4.3 Det nivåoberoende perspektivet.....	9
1.5 DISPOSITION.....	10
2. TEORI	11
2.1 VETENSKAPSTEORETISKA BEGREPP.....	11
2.2 TEORIN OM KOMBINERADE VAPEN.....	12
2.3 OPERATIVA BEGREPP.....	15
2.3.1 Sammanfattning.....	17
2.4 OPERATIONALISERING.....	18
3. METOD	20
3.1 VETENSKAPSTEORETISK UTGÅNGSPUNKT.....	20
3.2 VAL AV METOD OCH FALL.....	21
3.3 VAL AV MATERIAL OCH KÄLLKRITIK.....	22
3.3.1 Material till Yom Kippur.....	22
3.3.2 Material till Irakkriget.....	23
3.4 ANALYS AV MATERIAL.....	23
3.5 VALIDITET OCH RELIABILITET.....	24
3.6 FORSKNINGSDSIGN.....	25
4. ANALYS/RESULTAT	26
4.1 ANALYS AV YOM KIPPUR-KRIGET 1973.....	26
4.1.1 Bakgrund.....	26
4.1.2 Kompensationsprincipen.....	27
4.1.3 Dilemmaprincipen.....	30
4.1.4 Förskjutningsprincipen.....	31
4.2 ANALYS AV IRAKKRIGET 2003.....	33
4.2.1 Bakgrund.....	33
4.2.2 Kompensationsprincipen.....	35
4.2.3 Dilemmaprincipen.....	36
4.2.4 Förskjutningsprincipen.....	37
4.3 RESULTAT OCH SVAR PÅ FORSKNINGSPRÅGAN.....	40
5. AVSLUTNING	41
5.1 DISKUSSION.....	41
5.2 SLUTSATSER.....	43
5.3 REFLEKTION.....	43
5.4 FORTSATT FORSKNING.....	45
LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING	46
LITTERATUR.....	46
RAPPORTER, ARTIKLAR, ANDRA KÄLLOR.....	47

1. Inledning

Detta kapitel inleds med uppsatsens problemformulering, syfte och forskningsfrågor.

Därefter följer de avgränsningar som är gjorda, det forskningsläge som uppsatsen utgår ifrån och slutligen en beskrivning av uppsatsens disposition.

1.1 Problemformulering

En militär operation som genomförs av minst två taktiska chefer och deras förband kallas för gemensam operation. Den grundläggande idén med en gemensam operation är att den ger en större effekt än om de enskilda stridskrafterna skulle verka var för sig.¹ Med andra ord skapar gemensamma operationer idealt en synergieffekt, som möjliggör framgång på operativ nivå. Krigföring på operativ nivå knyter ihop strategi med taktik och utgör därmed en brygga som är nödvändig för att taktiska segrar ska bidra till framgång i krig.² Att kombinera sina förmågor och utnyttja dessa optimalt är en grundförutsättning för att vinna. Denna kombination kallas i teorin för kombinerade vapen och är inget nytt i krigshistorien men har blivit allt viktigare med den teknologiska utvecklingen och den ökande utvecklingen av gemensamma operationer.³

Den amerikanske tidigare arméofficeren Robert Leonhard gör en ansats att formulera en sammanhållen teori om kombinerade vapen. Teorin består av tre huvudsakliga principer som förhåller sig till varandra i en form av dialektik dvs. ett logiskt resonemang som läggs fram i form av en tes, anti-tes och syntes. *Kompensationsprincipen* bygger på att svagheter hos en förbandstyp kompenseras med styrkor hos en annan och är därmed fokuserad på egna förband. *Dilemmaprincipen* utsätter motståndaren för dilemman då denne måste ta hänsyn till flera olika hot och principen är därigenom motståndarfokuserad. *Förskjutningsprincipen* som utgör syntesen av de båda ovanstående principerna handlar om att tvinga motståndaren till situationer och terräng där denne är sårbar.⁴

¹ Widén, Jerker. Ångström, Jan. *Contemporary Military Theory, the Dynamics of War*. (New York: Routledge, 2015), s. 94.

² Vego, Milan. *Joint Operational Warfare, Theory and Practice*. (Newport, RI: US Naval War College, 2009), s. xix.

³ Widén, Jerker. Ångström, Jan. *Contemporary Military Theory*, s. 94-95.

⁴ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver, Maneuver Warfare Theory and AirLand Battle*. (USA: Presidio Press, 1991), s. 92-97. Leonhard benämner den "The Alcyoneus Principle" efter en jätte från den grekiska mytologin. Denna uppsats kommer att benämna den förskjutningsprincipen då begreppet är lättare att förstå och dessutom har en logisk koppling till det engelska begreppet, *dislocation*.

Teorin om kombinerade vapen är framtagen i en taktisk kontext och är en viktig del i manöverkrigföringen genom att den syftar till att påverka motståndarens svagheter och utsätta denne för taktiska dilemman.⁵ Stephen Biddle, gör en ansats att förklara seger och förlust i den moderna krigföringen. Han menar att det moderna militära systemet är komplext och att krigföringsnivåerna är hårt knutna till varandra. Den taktiska nivån kännetecknas av skydd, små rörliga enheter och kombinerade vapen medan den operativa nivån kännetecknas av djup, reserver och synkronisering.⁶ Trots att teorin har sitt ursprung på den taktiska nivån och främst appliceras på denna nivå menar andra forskare att den är giltig på alla krigföringsnivåer dvs. taktisk-, operativ- och strategisknivå.

Widén och Ångström framhåller att teorins principer även kan återfinnas i grunderna för gemensamma operationer, framförallt för att den syftar till att skapa en synergieffekt där helheten är större än summan av delarna.⁷ Detta stämmer om man bara tittar på en av principerna nämligen kompensationsprincipen.⁸ Denna uppsats menar att teorin som helhet syftar till att förklara hur de två första principerna leder till förskjutningsprincipen: att tvinga motståndaren till terräng där denne är sårbar. Detta resonemang vidareutvecklas i uppsatsens teorikapitel.

Utifrån ovanstående resonemang kan teorin sägas ha en förklarande funktion något som motsäger Widén och Ångström, som menar att teorin endast har en delvis förklarande funktion främst för att den är relativt ospecifik.⁹ Uppfattningen att kombinerade vapen kan appliceras på fler nivåer stöds av David Rodman som gjort en undersökning på hur Israel nyttjade kombinerade vapen på taktisk och operativ nivå under Yom Kippur-kriget 1973.¹⁰

⁵ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 80.

⁶ Biddle, Stephen. *Military Power, Explaining Victory and Defeat in Modern Battle*. (Oxford: Princeton University Press, 2004), s. 3.

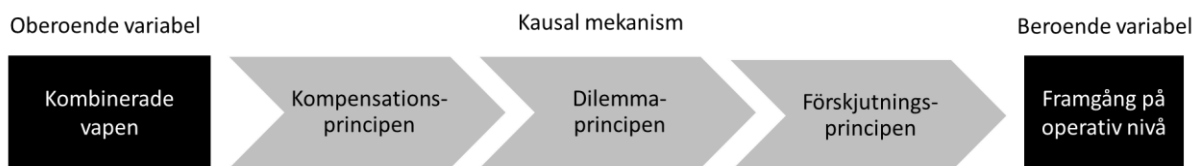
⁷ Widén, Jerker. Ångström, Jan. *Contemporary Military Theory*, s. 94-95, 108.

⁸ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 94.

⁹ Widén, Jerker. Ångström, Jan. *Contemporary Military Theory*, s. 108.

¹⁰ Rodman, David. Combined Arms Warfare: the Israeli experience in the 1973 Yom Kippur War. *Defence Studies*, 2015 Vol. 15, No. 2, 161-174.

Utifrån ovanstående redogörelse framkommer två perspektiv som motsäger varandra när det gäller teorin om kombinerade vapen. Dels ett taktiskt perspektiv som omfattar huvuddelen av forskarna och som framhåller kombinerade vapen på främst taktisk nivå. Dels ett nivåoberoende perspektiv som menar att teorin om kombinerade vapen är giltig även på operativ nivå, främst för att den är övergripande och kan ses som en allmän gällande sanning. De två perspektiven har dock svagheter. Lyfts det taktiska perspektivet fram kan det finnas en risk att kombinerade vapen inte används på operativ nivå om det uppfattas som ett taktiskt koncept. Ges det nivåoberoende perspektivet full giltighet kan det innebära att kombinerade vapen uppfattas som ett universalmedel som alltid leder till framgång. Denna uppsats avser undersöka om det går att koppla samman det två perspektiven genom att studera hur teorin om kombinerade vapen kan förklara framgång på operativ nivå. Nedan visas en figur som sammanfattar hur uppsatsen förstår sammanhanget mellan oberoende och beroende variabel samt den kausala mekanismen.

Figur 1. Den kausala mekanismen mellan kombinerade vapen och framgång på operativ nivå.¹¹

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna undersökning är att pröva validiteten i teorin om kombinerade vapen och hur den kan förklara framgång på operativ nivå. Framgång på operativ nivå definieras i denna uppsats som att inom det tilldelade operationsområdet med avdelade styrkor uppnå de operativa målsättningarna inom rimlig tid. Undersökningen görs genom att först operationalisera teorin för att bli mätbar på operativ nivå och sedan pröva den genom en fallstudie där två fall, Yom Kippur-kriget 1973 och Irakkriget 2003, studeras. Genom detta prövas teorin både ur försvararens och anfallarens perspektiv vilket är intressant då ordningen i den kausala mekanismen ändras i de olika perspektiven.

¹¹ Författarens operationalisering av den kausala mekanismen.

Bevis på att teorin har en förklaringskraft på operativ nivå är att dess tre principer tillsammans bidrar till att uppnå operativ framgång. Undersökningen har främst en inomvetenskaplig relevans då den genom att pröva teorin bidrar till att utveckla den och därmed även ämnet krigsvetenskap. Ur ett utomvetenskapligt perspektiv kan undersökningen bidra till en ökad förståelse för kombinerade vapen och hur konceptet kan användas för att uppnå framgång även på operativ nivå.

1.2.1 Forskningsfrågor

Hur kan teorin om kombinerade vapen förklara framgång på operativ nivå ur försvararens och anfallarens perspektiv?

Delfrågor:

1. Hur kan teorin operationaliseras för att mäta framgång på operativ nivå?
2. Kan teorins tre principer återfinnas i de aktuella fallen och hur ser deras inbördes förhållande ut i försvararens respektive anfallarens perspektiv?

1.3 Avgränsningar

Undersökningen avgränsas till att studera den operativa krigföringsnivån, den planeringsnivå som samordnar taktiska stridskrafter i gemensamma operationer för att uppnå de mål som den militärstrategiska nivån satt upp.¹²Därmed undersöks inte hur kombinerade vapen bidrar till framgång i en fredsbyggande operation. Fallen är valda för att kunna undersöka kombinerade vapen i en modern kontext där minst två stridskrafter har kombinerats. Uppsatsens tidsmässiga avgränsning är mellan åren 1973 och 2003 dvs. de år då de studerade krigen utkämpades. Det är här viktigt att poängtera att studien av Irakkriget avgränsas just till den väpnade konflikten och inte försöken till nationsbyggande efteråt.¹³Yom Kippur-kriget avgränsas till att omfatta den södra fronten i Sinai och striden mellan Israel och Egypten. Valet av avgränsning motiveras av att denna front tydligt visar på fördelar och nackdelar med kombinerade vapen.

¹² Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 8-9.

¹³ Dorman, Andrew. *The conflict in Iraq, 2003*. Edited by: Cornish, Paul. (New York: Palgrave Macmillan, 2004), s. 145.

1.4 Tidigare forskning

För att redovisa ett forskningsläge om kombinerade vapen är det nödvändigt att ta sin utgångspunkt i manöverkrigföringen och dess teoribildning. Manöverkrigföring och kombinerade vapen är intimt sammankopplade där exempelvis Leonhard menar att manöverkrigföringen betonar användandet av kombinerade vapen på den taktiska nivån.¹⁴Nedan kommer det identifierade forskningsläget att redovisas utifrån två perspektiv, det taktiska och det nivåoberoende perspektivet. Anledningen till detta är att visa på den forskningslucka som denna uppsats har identifierat, där framförallt amerikanska forskare framhåller kombinerade vapen på den taktiska nivån, medan exempelvis israelen Rodman menar att kombinerade vapen är nivåoberoende.

1.4.1 Det taktiska perspektivet

En central forskare inom manöverteorin är William S Lind. Han försöker fånga de viktigaste beståndsdelarna i manöverkrigföringen: uppdragstaktik, kraftsamling samt styrkor och svagheter. Lind utgår i sin teori kring manöverkrigföring från den taktiska nivån, och menar att det i grunden handlar om hur man vinner striden.¹⁵I senare verk har Lind utvecklat sina tankar kring manöverkrigföring och menar att konceptet även är giltigt på operativ nivå där det handlar om att använda de taktiska segrarna till att uppnå strategiska mål. Här menar Lind att tänkandet bakom manöverkrigföringen gör att man undviker "onödiga" striderna som inte leder mot målet för att bibehålla ett högt tempo.¹⁶Linds tankar kan uppfattas även hos Leonhard som inte kritiserar utan snarare inspireras och lyfter fram Linds åsikter. Det förekommer ingen vetenskaplig debatt utan man bygger på varandras argument med ytterligare empiriska belägg från krigshistorien. Trots att Lind har utvecklat sina tankar anser uppsatsen att han främst företräder den taktiska skolan när det gäller kombinerade vapen, han lyfts även fram för att uppsatsen vill påvisa samhörigheten mellan manöverteori och kombinerade vapen.

¹⁴ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 91-92.

¹⁵ Lind, William. *Maneuver Warfare Handbook*. (Boulder CO: Westview Press, 1985), s. 2-3, 13.

¹⁶ Lind, William. *Maneuver Warfare, an Anthology*. Edited by: Richard D. Hooker, Jr. (Novato, CA: Presidio Press, 1993), s. 8-9.

Robert Leonhard tar sin utgångspunkt i manöverkrigföring när han bygger upp och konstruerar sin teori om kombinerade vapen. Han kritiserar den amerikanska armén för att ha ett för snävt taktiskt fokus som strävar efter att vinna slag istället för operationer. Leonhard definierar sin teori som: "*the employment of complementary weapon systems to achieve a synergistic effect against the enemy*"¹⁷. Denna uppsats håller inte med om den definitionen utan menar att synergieffekten bara är en del av teorin och att den i sin tur syftar till att skapa ett dilemma hos motståndaren som tvingas agera och blir därmed sårbar. Mer hur uppsatsen förstår teorin om kombinerade vapen utvecklas i teorikapitlet. Utifrån Leonhards definition får man dock som läsare uppfattningen av att teorin omfattar taktik, att med vapensystem uppnå verkan mot fienden. Resonemanget som Leonhard för är dock tudelat då det i mångt och mycket kretsar kring manöverkrigföring och vikten av den operativa nivån, samtidigt som teorin underbyggs med taktiska exempel. Denna uppsats uppfattar trots denna tudelning att Leonhard menar att kombinerade vapen främst har en koppling till den taktiska nivån.

Jonathan M. House fokuserar på den taktiska nivån och hur olika kombinationer av truppslag och förmågor har utvecklats genom historien. Taktiken med kombinerade vapen är det som utövas när de olika truppslagen och funktionerna stödjer varandra. Essensen i taktiken handlar om rörlighet, skydd och eldkraft. Dessa grundelement kan sedan kombineras i en taktik som bygger på kombinerade vapen.¹⁸ House och Leonhard för liknande resonemang, bägge vidhåller styrkan i kombinerade vapen och exemplifierar detta med många historiska exempel. Leonhard har dock en uttalad koppling till manöverkrigföring och är den som redovisar en egen tydlig teori utifrån detta, medan House har avgränsat sig till den taktiska nivån.

¹⁷ Leonhard, Robert. *The Principles of War for the Information Age*. (Novato CA: Presidio Press 1998), s. 67.

¹⁸ House, Jonathan. *Combined Arms Warfare in the Twentieth Century*. (Kansas: University Press of Kansas 2001), s. 4-7.

1.4.3 Det nivåberoende perspektivet

Widén och Ångström framhåller att modern krigföring särskilt i västvärlden har blivit synonymt med gemensamma operationer. De menar dock att gemensamma operationer inte är något nytt påfund utan har förekommit genom krigshistorien i varierande grad. Gemensamma operationer genomförs i fyra olika kombinationer: mark-sjö, mark-luft, sjö-luft och mark-sjö-luft. Författarna redovisar olika typfall av gemensamma operationer utifrån de fyra kombinationerna och drar slutsatser hur teorin om kombinerade vapen kan beskriva utfallet i de olika scenarierna. De noterar sedan att idéerna bakom gemensamma operationer kan återfinnas i teorin om kombinerade vapen och beskriver detta utifrån House och Leonhard. De framhåller också att det finns stora fördelar med gemensamma operationer men att nackdelarna inte lyfts fram i samma omfattning.¹⁹

Widén och Ångström menar att teorin om kombinerade vapen i sin nuvarande utformning är applicerbar på alla krigföringsnivåer men att den främst har en normativ funktion, dvs. ett rättesnöre på vad som leder till framgång på de olika nivåerna. Deras resonemang om kombinerade vapen som applicerbar på alla nivåer kan tyckas motsäga Leonhard och House. Då de senare främst för ett resonemang om kombinerade vapen med fokus på den taktiska nivån. Denna uppsats delar uppfattningen att teorin är applicerbar på både den taktiska och operativa nivån och har ambitionen att utveckla teorin till att den även ska kunna ha en förklarande funktion.

David Rodman, beskriver hur kombinerade vapen kan utövas både på taktisk och operativ nivå. Han analyserar Yom Kippur-kriget och menar att Israels försvarsmakt (IDF) innan kriget övergivit principerna för kombinerade vapen och ensidigt satsat på stridsvagnar och flyg. Principerna återtog dock under kriget och därmed kunde en förlust undvikas. Rodman menar att kombinerade vapen inte är något universalmedel men att det starkt bidrog till de israeliska framgångarna och att det nyttjades både på taktisk och operativ nivå.

¹⁹ Widén, Jerker. Ångström, Jan. *Contemporary Military Theory*, s. 56-57, 94-95.

Rodman framhåller att kombinerade vapen är relevant på bägge nivåerna ur två perspektiv: dels i form av styrkesammansättning (Force structure) men även utifrån doktriner som förespråkar integration mellan vapenslag. Rodman kan med sina argument sägas ha en liknande uppfattning som Widén och Ångström. Han tydliggör även vad han menar med kombinerade vapen och använder termen "*Combined Arms Warfare*"²⁰. Rodman framhåller den israeliska försvarsmaktens nyttjande av kombinerade vapen utifrån en beskrivande ansats vilket ytterligare underbygger denna uppsats argument om behovet av studier med förklarande ambition.

1.5 Disposition

Uppsatsen är indelad i fem kapitel. Det första kapitlet innehåller problemformulering med syfte och frågeställningar. Vidare innehåller det en beskrivning av uppsatsens avgränsningar och redogörelse för forskningsläget om kombinerade vapen utifrån två motsatta perspektiv. Kapitel två omfattar uppsatsens teori och utgör därmed en viktig del för uppsatsen där mycket av grunden läggs. Kapitlet inleds med en kort redogörelse för aktuella vetenskapsteoretiska begrepp, därefter beskrivs teorin som sedan operationaliseras och kapitlet avslutas med att analysens schemat visas. Detta kapitel svarar även på uppsatsens första delfråga. Kapitel tre innehåller uppsatsens metodbeskrivning och argument för valet av fall. Här återfinns även källor för empirin med därtill hörande källkritik. Det fjärde kapitlet omfattar själva undersökningen och analysen av de två fallen. I slutet av respektive analys besvaras uppsatsens andra delfråga. Kapitlet avslutas med att resultatet redovisas och svarar på uppsatsens forskningsfråga. Det femte och sista kapitlet innehåller en diskussion om resultatet samt slutsatser som återkopplar till detta och problemformuleringen. Kapitlet avslutas med en reflektion kring de dragna slutsatserna och därefter uppsatsens förslag till fortsatt forskning.

²⁰ Rodman, David. *Combined Arms Warfare*, s. 161-163.

2. Teori

Kapitlet beskriver inledningsvis de vetenskapsteoretiska begrepp som ligger till grund för uppsatsen. Sedan redovisas teorin om kombinerade vapen, dess koppling till manöverteorin, de tre principerna och vilka för- och nackdelar som finns med dessa. Därefter förklaras de operativa begrepp som ligger till grund för teorins indikatorer som sedan sammanfattas. Slutligen redovisas operationaliseringen och uppsatsens analyschema.

2.1 Vetenskapsteoretiska begrepp

En teori är en tänkbar förklaring till ett fenomen det vill säga ett antagande om varför faktor X påverkar faktor Y. En hypotes kan ses som ett steg från den generella teorin till det mer specifika.²¹ Ett orsakssamband utan en kausal mekanism kallas för empirisk generalisering som inte säger någonting om varför den oberoende variabeln påverkar den beroende. Den kausala mekanismen kan sägas utgöra den egentliga förklaringen av ett fenomen. För att hitta den kausala mekanismen kan ett antagande i form av en hypotes hjälpa till. Om hypotesen vinner stöd i den empiriska undersökningen kan teorin stärkas. Denna uppsats har ingen uttalad hypotes men bygger på en argumentation som kan förstås som detta. Figur 1 i inledningskapitlet visar på hur uppsatsen ser på den kausala mekanismen för denna studie.

De begrepp som ingår i teorin och skall prövas behöver tilldelas en teoretisk definition. Teoretiska definitioner kan plockas upp från tidigare forskning eller tas fram för att passa i den aktuella kontexten. Den process där de teoretiska definitionerna tilldelas operationella indikatorer kallas för operationalisering. Det finns inga förutbestämda metoder för att operationalisera teoretiska begrepp utan de indikatorer som tas fram är unika för varje undersökning. Om det råder dålig överrensstämmelse mellan teoretiska definitioner och indikatorer riskerar undersökningens validitet att bli svag.²² Mer om hur denna uppsats skapar en god validitet redovisas i metodkapitlet.

²¹ Esaiasson, Peter. Gilljam, Mikael. Oscarsson Henrik. Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan, konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (Stockholm: Norstedts Juridik AB, 2012), s. 37-38.

²² Esaiasson, Peter et al. *Metodpraktikan*, s. 39, 54-56, 78-79.

2.2 Teorin om kombinerade vapen

Leonhard bygger upp sin teori med utgångspunkt från manöverkrigföringen. Han menar att manöverkrigföringen kan uppnå seger utifrån tre nyckelbegrepp: *preemption*, *dislocation* och *disruption*. Den högsta formen av manöverkrigföring är att beseгра motståndaren genom att undvika strid ofta genom en överraskande, snabb manöver som ställer denne inför ett fullbordat faktum (*preemption*). Om detta inte är möjligt skall motståndaren flyttas från sin starka position och dess styrka ska göras irrelevant (*dislocation*). Detta kan antingen ske genom att flytta motståndaren från sin starka position eller att den starka positionen flyttas från denne. Detta exemplifieras med att antingen använda ett lockbete för att flytta dennes reserv eller anfälla mot en punkt som inte kan förstärkas i närtid. Om inte dessa två åtgärder är möjliga återstår att försöka komma åt motståndarens svagheter, det som brukar kallas kritiska sårbarheter (*disruption*).²³

Kombinerade vapen handlar om att göra motståndarens styrkor irrelevanta i den aktuella situationen och kan därmed kopplas till begreppet *dislocation* och därmed också till manöverkrigföringen.²⁴ Med andra ord förklarar teorin om kombinerade vapen hur motståndarens styrka görs irrelevant genom att flytta denne från sin starka position. De tre principerna som bygger upp teorin om kombinerade vapen kommer nedan att ges empiriska exempel, både taktiska och operativa. Detta för att konkretisera principerna och redovisa hur uppsatsen skiljer på dem i en taktisk respektive operativ kontext. Det är viktigt att förstå dessa skillnader då det är en förutsättning för att senare kunna operationalisera principerna för den operativa nivån.

Kompensationsprincipen handlar om att kompensera för svaghet med styrka. Principen understryker vikten av att de ingående styrkorna samordnas under en chef för att kunna kompensera varandra. Tre viktiga faktorer ingår i principen. För det första är den fokuserad på egna styrkor då den strävar efter att ta bort egna svagheter. För det andra skapar den synergi genom sitt fokus på att summan är större än den enskilda delen. Slutligen är den inte knuten till dagens teknologi utan kan ses som en tidlös sanning.

²³ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 61-76.

²⁴ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 91-92.

HSU 16-18

Principen kan exemplifieras genom att på taktisk nivå kombinera stridsvagnar med pansarskytteförband vilket gör att stridsvagnens svaghet i betäckt terräng kompenseras av skyttetruppen som har en bättre observationsförmåga.²⁵ På operativ nivå kompenseras markförband med flygförband för att öka räckvidden och tempot. I teorin är detta enkelt men det praktiska utövandet är omgärdat av en del utmaningar. Den kanske största utmaningen är den komplexitet som uppkommer när flera olika system ska uppträda gemensamt. Detta ställer krav på en hög nivå av samträning och chefer som har förståelse för hur systemen ska nyttjas för att uppnå effekt.²⁶

Dilemmaprincipen utsätter motståndaren för ett dilemma genom att presentera olika hot som denne måste ta hänsyn till. Motståndaren måste välja och prioritera och genom att skydda sig för ett hot så blir denne påverkbar från ett annat.²⁷ På taktisk nivå exemplifieras principen genom att användandet av direktriktad eld, indirekt eld och minor i en kombination för att skapa ett dilemma. Genom att på operativ nivå sätta upp anfallsmål på djupet utsätts motståndarens logistikkedja för hot vilket innebär att denne måste avdela styrkor för att skydda logistiken.²⁸ Problemet med principen är att motståndaren måste uppleva minst ett dilemma, och gärna återkommande, annars får det ingen effekt. Det innebär att den anfallande parten hela tiden måste uppfinna nya dilemman så att motståndaren aldrig kan känna sig trygg. Följaktligen måste anfallaren verkligen kombinera sina förmågor och inte ensidigt förlita sig på något eller några system som kanske får stor effekt i början men som nedgår när väl motståndaren har anpassat sig.²⁹

Förskjutningsprincipen bygger på att kombinerade vapen tvingar motståndaren till terräng och situationer där denne inte kan nyttja sin styrka. Principen betonar även vikten av att inte möta motståndarens vapensystem med liknande system, något som är till fördel för denne. Istället ska strävan vara att mötas i terräng som maximerar motpartens fördelar och skapar nackdelar hos motståndaren.

²⁵ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 93-94.

²⁶ Biddle, Stephen. *Military Power*, s. 39-40.

²⁷ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 94.

²⁸ Biddle, Stephen. *Military Power*, s. 41.

²⁹ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 96.

HSU 16-18

På taktisk nivå kan det exemplifieras med att fältarbeten tvingar stridsvagnarna in i betäck terräng där de blir sårbara för pansarvärnseld.³⁰ På operativ nivå att skapa ett försvar i bebyggelse som tvingar motståndaren till strid där denne inte kan nyttja sina styrkor exempelvis i form av flyg och indirekt eld med hänsyn till civilbefolkningen. Det kan även vara att genom vilseledning få motståndaren att tro att en landstigning är förestående på flera olika platser, vilket gör att denne inte kan kraftsamla på någon plats utan måste vara beredd på flera olika alternativ.

Utmaningen här är att kunna tvinga motståndaren till terräng där denne är sårbar. En försvarande part torde ha en fördel här i form av terrängkänedom och kan därmed förbereda sig för att undvika att bli sårbar. Strävan är att försvararen nyttjar ett stort djup, att reserver är avdelade och att motanfall är förberedda. Nackdelen med det stora djupet är att förbanden riskerar bli utspridda och därmed svårare att leda. En annan utmaning är att tillbakaryckningen sker i lagom takt så att kontakten med motståndaren bibehålls utan att styrkorna förbrukas.³¹

En kritik mot teorin om kombinerade vapen är att den inte förklarar den kausala mekanismen mellan principerna och framgång i strid utan den har främst en normativ funktion. Den påvisar ett orsakssamband som underbyggs med empiriska exempel men utan en kausal mekanism.³² Denna uppsats har ambitionen att påvisa ett kausalt samband mellan kombinerade vapen och framgång på operativ nivå vilket kan förstås som en hypotes. Uppsatsen påvisar även ett kausalt samband mellan de tre principerna i den meningen att nyttjandet av kompensationsprincipen leder till ett dilemma hos motståndaren. Dilemmat innebär att denne på något sätt behöver agera och förflytta sig vilket tvingar motståndaren till terräng eller situationer där denne är sårbar. Det kausala sambandet framgår av figur 1 under problemformuleringen.

³⁰ Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver*, s. 98.

³¹ Biddle, Stephen. *Military Power*, s. 46-48.

³² Widén, Jerker. Ångström, Jan. *Contemporary Military Theory*, s. 108.

2.3 Operativa begrepp

För att kunna pröva teorin på operativ nivå krävs det att operationaliseringen görs så att den kan mäta rätt fenomen. Vidare krävs det att indikatorerna för respektive princip överensstämmer med de teoretiska definitionerna och att uppsatsen därmed uppnår en god begreppsvaliditet.³³ Utmaningen i denna uppsats är att hitta indikatorer som mäter operativa fenomen och som även har en logisk koppling till respektive princip. Nedanstående beskrivning avser att diskutera de centrala operativa begreppen: *tid*, *rum*, *styrkor* och *ledning* som utgör en grund för valet av indikatorer. Diskussionen tar sin utgångspunkt på den taktiska nivån för att därigenom redovisa synen på hur teorin om kombinerade vapen, som har sitt ursprung på den nivån, kan översättas till den operativa nivån.

Krigföring på taktisk nivå handlar om att använda sina styrkor för att besegra motståndaren i strid. Detta uppnås genom att samordna stridens grundelement som bland annat omfattar eld, rörelse och skydd.³⁴ Krigföring är också att uppnå och bibehålla sin handlingsfrihet. För att uppnå handlingsfrihet behöver chefer på alla nivåer förhålla sig till och balansera faktorerna: *tid*, *rum* och *styrkor*. På den operativa nivån får dessa faktorer stort genomslag och är därför viktiga för chefer och staber att hantera.

Att behärska *tiden* innebär att agera snabbare än motståndaren genom att minska sin egen tid att uppfatta situationen, fatta ett beslut och agera.³⁵ Strävan är att bibehålla ett högt tempo för att minska motståndarens möjligheter att hinna vidta motåtgärder. Nackdelarna med ett högt tempo är att framförallt markstridskrafterna tenderar att få utdragna logistikkedjor som därmed blir sårbara vilket innebär att skydd måste avdelas för dessa. Det höga tempot kan även få negativa effekter i form av slitage på materiel och uttröttade förband.³⁶

³³ Esaiasson, Peter et al. *Metodpraktikan*, s. 58-59.

³⁴ Tuck, Christopher. *Understanding Land Warfare*. (New York: Routledge, 2014), s. 57, 74.

³⁵ Vego, Milan. *Joint Operational Warfare*, s. III-3, III-19 – 29.

³⁶ Cedergren, Anders. *The Iraq War, European Perspectives on Politics, Strategy and Operations*. Edited by: Hallenberg, Jan. Karlsson, Håkan. (New York: Routledge, 2005), s. 174.

Rummet innefattar land, hav och luftrummet men även det "mänskliga rummet" som socioekonomiska förhållanden, befolkningens sammansättning och det politiska systemet. På operativ nivå måste hänsyn tas till både det fysiska rummet och det mänskliga. Rum kan både vara ett mål som ska behärskas samt ett medel för att möjliggöra rörelse.³⁷ Ett av de viktigare operativa målen är att uppnå markoperativ kontroll som kan ses som en förutsättning för att nå de politiska målen.³⁸ Krigshistorien visar enligt Tuck på vikten av att behärska motståndarens territorium eller att kunna visa upp ett trovärdigt hot mot detta som en förutsättning för framgång i krig.³⁹ Inom exempelvis den amerikanska armén betonas vikten av att kunna genomföra operationer över hela det operativa rummet med fokus på koordinerade målval och anfall på djupet för att skapa dilemman hos motståndaren.

Förfarandet bygger på ett koncept med kombinerade vapen där exempelvis flygstridskrafter attackerar viktiga mål såsom broar för att skapa avbrott i rummet och ett dilemma för motståndaren. Samtidigt framrycker markstridskrafter på bred front för att hitta framryckningsvägar och om möjligt undvika strid som inte leder mot det operativa målet.⁴⁰ Nackdelen med anfall på djupet är att trupperna sprids ut och att det blir svårare för befälhavaren att koordinera dessa, vilket talar för vikten av tillgång till välutbildade chefer på alla nivåer och en tydlig målbild om vad som ska uppnås.

Den operativa faktorn *styrkor* kan delas upp i fysiska och immateriella element. Där fysiska element består av personal och materiel som kan räknas och kontrolleras vilket möjliggör för befälhavaren att skapa sig en god uppfattning om statusen på dessa. De immateriella elementen såsom disciplin, träningsnivå och moral är svårare att direkt mäta och måste uppskattas. Bägge elementen måste dock vägas in för att ge en korrekt bild av stridsvärdet hos styrkorna.⁴¹

³⁷ Vego, Milan. *Joint Operational Warfare*, s. III-7 – 15.

³⁸ Cedergren, Anders. *The Iraq War*, s. 171.

³⁹ Tuck, Christopher. *Understanding Land Warfare*, s. 15.

⁴⁰ Cedergren, Anders. *The Iraq War*, s. 170, 173-174.

⁴¹ Vego, Milan. *Joint Operational Warfare*, s. III-33-46.

HSU 16-18

De fall som studeras i denna uppsats visar på vikten av just de immateriella elementen där exempelvis den amerikanska koalitionen i Irak segrade trots att den var numerärt underlägsen en motståndare som dessutom stred på sin hemmaplan.⁴² En viktig del av hur befälhavaren hanterar sina styrkor är att avdela reserver som kan förstärka där svagheter uppstår eller komplettera där framgång nås.⁴³

Ytterligare medel som den operative befälhavaren behöver förhålla sig till är: *samordning*, *manöver* och *gemensamma operationer*. *Samordning* och synkronisering av de taktiska stridskrafterna och övriga operativa funktioner mot de operativa målsättningarna kan ses som själva kärnan i krigföring på operativ nivå.⁴⁴ *Manöver* handlar inte bara om att genom fysisk rörelse uppnå en fördelaktig position gentemot motståndaren utan även om att manövrera för att undvika strid som inte leder mot målet. Manövern kan också syfta till att vilseleda en motståndare genom en oväntad rörelse, eller för den delen en förväntad sådan som förstärker motståndarens förhandsuppfattning och som sedan kompletteras med en oväntad manöver. *Gemensamma operationer* förutsätter att den operative befälhavaren behöver förstå de olika stridskrafternas styrkor och svagheter för att kunna få ut en hög effekt av dessa.⁴⁵ Det behöver också finnas en förståelse för problematiken med gemensamma operationer, där exempelvis kulturskillnader mellan stridskrafterna kan medföra svårigheter. Skillnad i ledningsfilosofi och tempo är även viktigt att förstå för att kunna skapa en operationsplan som ger effekt.⁴⁶

2.3.1 Sammanfattning

De operativa begrepp och funktioner som denna uppsats kommer att använda sig av för att kunna operationalisera teorin för den operativa nivån är: *tid*, *rum*, *styrkor*, *ledning* och *manöver* i meningen vilseledning. De indikatorer som används i uppsatsen ska kunna kopplas till dessa begrepp för att skapa en logisk kedja mellan de operativa begreppen, teorins tre principer och de operationella indikatorerna. Därigenom skapas en röd tråd och ett sammanhang i operationaliseringen.

⁴² Cordesman, Anthony. *The Iraq War, Strategy, Tactics and Military Lessons*. (Westport CT: Praeger Publishers, 2003), s. 36.

⁴³ Tuck, Christopher. *Understanding Land Warfare*, s. 81.

⁴⁴ Vego, Milan. *Joint Operational Warfare*, s. VIII-7-21.

⁴⁵ Tuck, Christopher. *Understanding Land Warfare*, s. 74.

⁴⁶ Widén, Jerker. Ångström, Jan. *Contemporary Military Theory*, s. 108.

2.4 Operationalisering

Kompensationsprincipen definieras som att kombinera svagheter i någon funktion eller stridskraft med styrkor hos någon annan. Indikatorer för denna princip är: *anfall på djupet*, *tempo* och *samordning*. *Dilemmaprincipen* definieras som att kombinerade vapen utsätter motståndaren för ett dilemma då denne måste ta hänsyn till olika hot, vilket tvingar motståndaren till att prioritera sina resurser. Indikatorer för denna princip är: *överrumplad*, *parera* och *multipla hot*. Principerna är att betrakta som kommunicerande kärl i den meningen att ett agerande enligt kompensationsprincipen skapar ett dilemma enligt dilemmaprincipen.

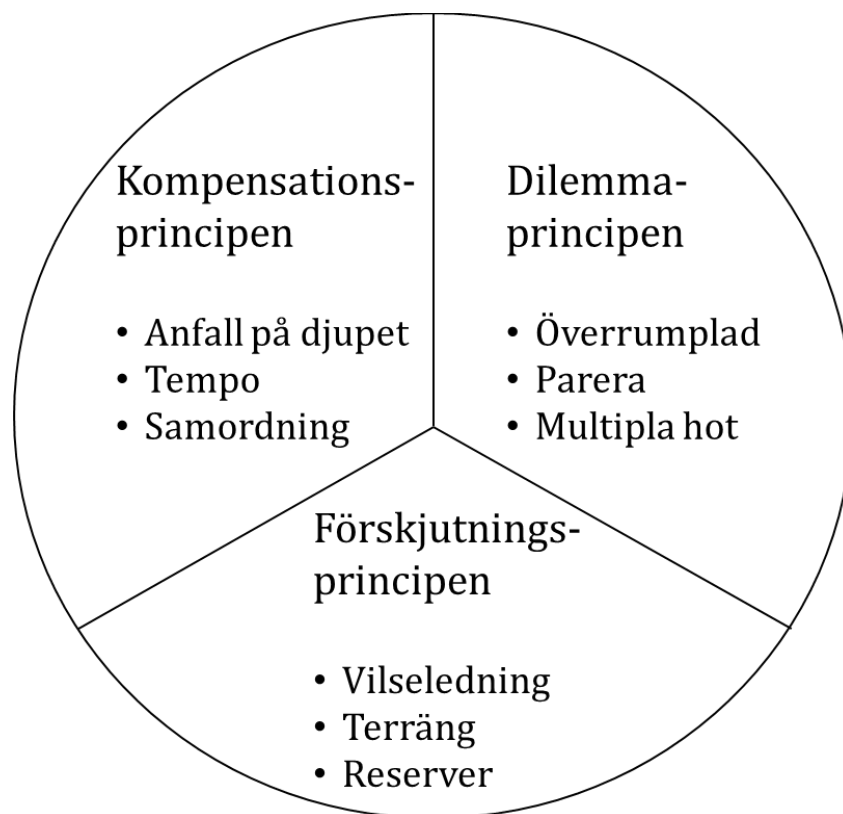
Indikatorn *anfall på djupet* innebär att ett anfall sker mot motståndarens bakre förband eller långt in på dennes territorium. Motståndaren ställs då inför ett dilemma och hinner inte reagera vilket indikatorn *överrumplad* indikerar. Indikatorn *tempo* mäts relativt motståndaren och innebär att ett högt tempo gör att motståndaren tvingas parera motpartens rörelse. Detta får till följd att motståndaren är i efterhand och agerar med stridskrafter osynkroniserat, indikatorn för detta benämns *parera*. En viktig faktor för att kunna agera enligt kompensationsprincipen är *samordning*. Denna indikator innebär att minst två stridskrafter samordnas i tid och rum mot samma mål, varav den ena förstärker den andra. Dilemmat för motståndaren innebär att denne utsätts för flera hot och genom att försöka avvärja minst ett hot blottar sig för ett annat. Indikatorn för detta benämns *multipla hot*.

Förskjutningsprincipen definieras som att kombinerade vapen tvingar motståndaren till situationer och terräng där denne är sårbar. Förskjutningsprincipen som utgör syntesen av de båda ovanstående principerna operationaliseras till tre indikatorer. Dessa är: *vilseledning*, *terräng* och *reserver*. Indikatorn *vilseledning* mäts genom att motståndaren agerar enligt den avsedda vilseledningen och blottar därmed en svaghet exempelvis i form av en oskyddad flank eller oförmågan att använda luftvärnssystem.

Terräng innebär att motståndaren inte kan nyttja terrängen till sin fördel eller att denne inte får effekt av exempelvis fältarbeten, luftförsvar eller mineringar. Den tredje indikatorn benämns *reserver* och innebär att motståndaren inte kan använda reserver då de är felgrupperade eller att de finns tillgängliga men inte blir utnyttjade, eller att det inte är avdelade.

På detta sätt kan teorin om kombinerade vapen operationaliseras för att vara mätbar på operativ nivå och därmed kan även uppsatsens första delfråga anses som besvarad.

Nedanstående figur visar hur uppsatsen har operationaliserat de tre principerna med tillhörande indikatorer. En cirkelformad figur visar på att de tre principerna hör ihop och måste förstås i ett sammanhang. Ytterligare ett motiv till cirkelformen, som ska förstås som att den är vridbar, är att man inte ska se teorin som statisk i den meningen att det alltid är kompensationsprincipen som kommer först i en orsakskedja.

Figur 2. Uppsatsens analysverktyg.⁴⁷

⁴⁷ Författarens operationalisering av teorin om kombinerade vapen med tillhörande indikatorer.

3. Metod

Detta kapitel inleds med en förklaring av den vetenskapsteoretiska bakgrunden till undersökningen. Därefter motiveras val av metod och fall, sedan redogörs för valt empiriskt material med därtill hörande källkritik. Slutligen beskrivs uppsatsens forskningsdesign där det framgår hur undersökningen hänger ihop och hur forskningsfrågorna besvaras.

3.1 Vetenskapsteoretisk utgångspunkt

Denna uppsats har en teoriprovande ansats vilket innebär att teorier i form av konkreta hypoteser provas på empiriska fall. Vid en teoriprovande studie ligger problemet i själva teorin som därmed står i centrum. Slutsatserna som dras leder till att teorin stärks eller försvagas. De fall som teorin provas på väljs med omsorg och motiveras.⁴⁸

Utmaningen med en teoriprovande ansats är att uppnå trovärdighet i förklaringen om orsak och verkan dvs. att identifiera en trovärdig kausal mekanism och återfinna den i det empiriska materialet. Denna uppsats skapar denna trovärdighet genom att förtydliga synen på den kausala mekanismen i form av figurer och även genom att framhålla en tänkbar annorlunda ordning på de tre principerna, mer om detta i resultatkapitlet.

Fallen som väljs kan följa två logiska upplägg när det gäller dess kontext. Det ena är Mest lika- design, som innebär att hitta fall som är så lika varandra som möjligt förutom på den centrala oberoende variabeln. Nackdelen med denna design är att det är svårt att hitta fall som är tillräckligt lika varandra. Den andra vägen är att nyttja mest olika-design. Det gäller då att ha så olika värden som möjligt på andra variabler än den centrala oberoende variabeln. Mest olika-designen är stark i meningen att den stärker tilltron till den egna uppfattningen (hypotesen) men kan även vara riskfylld om utfallet av undersökningen skiljer sig åt på den beroende variabeln. Ett sådant utfall kan ju tala för att andra variabler förklarar fenomenet.⁴⁹

⁴⁸ Esaiasson, Peter et al. *Metodpraktikan*, s. 40-42

⁴⁹ Esaiasson, Peter et al. *Metodpraktikan*, s. 102-106.

3.2 Val av metod och fall

För att svara på undersökningens problem väljs en teoriprovande ansats, där teorin om kombinerade vapen står i centrum. Teorin operationaliseras för att göras mätbar på den operativa nivån och därefter provas den på två empiriska fall. Fallen är valda utifrån kriterierna för mest olika-design av den anledningen att uppsatsens ambition är att stärka teorin om kombinerade vapen, de är också valda med avseende på den oberoende variabeln. Båda fallen kännetecknas av manöverkrigföring och kombinerade vapen vilket ger ett lika värde på denna variabel. Uppsatsen kommer inte att pröva några andra variabler förutom denna då inte utrymmet medger detta. Det är också tillräckligt att pröva en variabel för att svara på uppsatsens forskningsfråga. Det finns förstås en nackdel med att bara pröva en variabel genom att man med detta inte prövar andra variabler som kan förkasta eller bekräfta resultatet av undersökningen.

En annan utmaning när det gäller variabler är att uppnå tillräcklig variation i den oberoende variabeln samt att uppnå homogenitet i den beroende variabeln. I denna uppsats består variationen i att de två fallen är analyserade ur försvararens och anfallarens perspektiv. Det finns också en variation i den meningen att Israel, en relativt liten nation till ytan och befolkningsmässigt, försvarar sig mot tre andra nationer med större numerär. Den andra variationen är supermakten USA som i koalition med bland annat Storbritannien genomför ett anfallskrig mot en mindre nation som dessutom har förlorat ett krig drygt ett decennium tidigare. Homogeniteten i den beroende variabeln är att bägge fallen fick en lyckad utgång på den operativa krigföringsnivån.

Den tidsmässiga variationen mellan 1973 och 2003 gör att studien också betecknas som en fallstudie och inte en jämförande studie eftersom fallen utgör två tidsepoker men i samma kontext.⁵⁰ Fallen är också valda för att de är relativt avgränsade i tid vilket möjliggör att studera hela händelseförloppet från krigsutbrott till vapenstillestånd. Ytterligare likheter med fallen är att bägge studeras ur perspektivet gemensam operation mellan flyg- och markstridskrafter.

⁵⁰ Esaiasson, Peter et al. *Metodpraktikan*, s. 92, 109. En jämförande studie kännetecknas av två kontexter och en tidpunkt.

Skälet till detta är att Yom Kippur-kriget främst utövades av kombinationen mark-flyg och för att kunna jämföra fallen avgränsas Irakkrieget också till denna kombination.

Nackdelen med detta är att teorin blir något begränsad i sin förklaringskraft då den inte studerar en gemensam operation med alla tre stridskrafterna inblandade.

3.3 Val av material och källkritik

3.3.1 Material till Yom Kippur

Huvudkällan till undersökningen om Yom Kippur-kriget utgörs av *On the Banks of the Suez*⁵¹. Boken är skriven av chefen för en av de israeliska divisionerna som lydde under det södra kommandot. Den är därför att betrakta som primärkälla och har en relativt god samtidighet då den är skriven 1979. Då boken är att betrakta som general Adans personliga memoarer finns det risk för tendens. För att motverka detta använder sig uppsatsen av ytterligare en källa för att kontrollera utsagor från primärkällan. Det är boken *The Yom Kippur War*⁵² som är skriven av Abraham Rabinovich, en före detta amerikansk soldat, numera författare och boende i Jerusalem.

Boken är att betrakta som sekundärkälla och sentida. Författaren kan inte betraktas som helt oberoende men boken tar ett helhetsgrepp över kriget och innehåller många delar som är kritiska mot israels agerande. Undersökningens tredje källa är också en sekundärkälla men är samtida och oberoende.⁵³ Det är en sammanställning av det militära symposium som hölls i Kairo två år efter kriget. Här redogör båda sidorna för sina erfarenheter från kriget både på strategisk, operativ och taktisk nivå, och ett antal prominenta personer uttalar sig, bland andra den svenske generalen Stig Löfgren. Sekundärkällor bör undvikas för att styrka utsagor från primärkällor men denna källa används främst för att få en övergripande bild av kriget.

⁵¹ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez. An Israeli General's Personal Account of the Yom Kippur War*. (London: Arms and Armour Press, 1980).

⁵² Rabinovich, Abraham. *The Yom Kippur War, the Epic Encounter that Transformed the Middle East*. (New York: Schocken Books, 2004).

⁵³ Löfgren, Stig. *The Book of the International Symposium on the 1973 October War, Cairo 28-31 October 1975*. (Cairo: P.P.A, 1976).

3.3.2 Material till Irakkriget

Huvudkällan till undersökningen om Irakkriget utgörs av *The Iraq War*⁵⁴ som är skriven av den amerikanske militäranalytikern Anthony Cordesman. Den är att betrakta som sekundärkälla men är samtida. Det kan finnas en tendens i publikationen då författaren är amerikan och att den fylls av citat från amerikanska generaler. Cordesman tar dock ett helhetsgrepp över kriget med en omfattande analys som sträcker sig över både koalitions- och Iraks agerade. Nackdelen med att den är samtida är att alla resultat och fakta om kriget inte har analyserats ännu.

För att få ett annat perspektiv på kriget används boken *The Iraq war, European Perspectives on Politics, Strategy and Operations*.⁵⁵ Det är en antologi där svenska forskare och militärer verksamma vid Försvarets högskolan har analyserat kriget. Den är att betrakta som sekundärkälla, men är samtida och oberoende. För att få en övergripande bild över kriget och ytterligare ett bredare perspektiv används *The Conflict in Iraq*.⁵⁶ Även det är en antologi som är sammanställd av Paul Cornish en forskare som är verksam vid King's College i London. Ur den aspekten är den att betrakta som oberoende. Boken är skriven 2004 och är därför samtida.

3.4 Analys av material

Materialet kommer att analyseras genom kvalitativ textanalys. Det finns två typer av denna analysform, systematiskt förhållningssätt och kritisk granskning. Denna undersökning använder ett systematiskt förhållningssätt som mer specifikt syftar till att klassificera innehållet för att kunna besvara forskningsfrågorna. Det är viktigt att ställa preciserade frågor till texten genom att hålla fokus på undersökningens problemställning.⁵⁷ Textanalys handlar om tolkning och om att förstå vad texten säger i förhållande till den givna forskningsfrågan.

⁵⁴ Cordesman, Anthony. *The Iraq War, Strategy, Tactics and Military Lessons*. (Westport CT: Praeger Publishers, 2003).

⁵⁵ *The Iraq War, European perspectives on Politics, Strategy and Operations*. Edited by: Hallenberg, Jan. Karlsson, Håkan. (New York: Routledge, 2005).

⁵⁶ *The Conflict in Iraq, 2003*. Edited by: Cornish, Paul. (New York: Palgrave Macmillan, 2004).

⁵⁷ Esaiasson, Peter et al. *Metodpraktikan*, s. 210-211, 217.

Den textanalytiska processen kommer att ske enligt följande: inledningsvis skapas ett helhetsintryck av texten för att hitta delar som kan tematiseras till operativ nivå och kombinerade vapen, därefter klassificeras dessa delar utifrån uppsatsens analyschema och indikatorer, sedan sammanställs innehållet för att kunna identifiera mönster och samband och avslutningsvis dras slutsatser utifrån det sammanställda materialet för att kunna besvara forskningsfrågan.⁵⁸Denna process bygger på tolkning vilket innebär att författaren måste ha en viss grundförståelse för hur det som är skrivet i texten ter sig i verkligheten. Denna förståelse kan även påverka tolkningen om författaren lägger in för mycket av sina subjektiva tankar. För att motverka detta redovisar uppsatsen en omfattande notapparat vilket möjliggör för läsaren att kontrollera utsagor med originaltexter.

3.5 Validitet och reliabilitet

Begreppsvaliditeten har tidigare nämnts under teorikapitlet. De två huvudsakliga strategier som finns för att ta fram denna är att föra ett logiskt resonemang eller att på empirisk väg validera begreppen. Denna uppsats använder sig av bägge strategierna dels genom ett resonemang om hur indikatorerna är härledda och dela genom att tilldela respektive teoretiskt begrepp flera indikatorer. Om resultatet kan visa ett samband mellan dem så stärker det undersökningens validitet. Ytterligare metoder för att stärka validiteten är att tillse att mäta det uppsatsen påstår sig mäta, dvs. framgång på operativ nivå. Validiteten i denna uppsats kommer att utvärderas i det avslutande kapitlet.

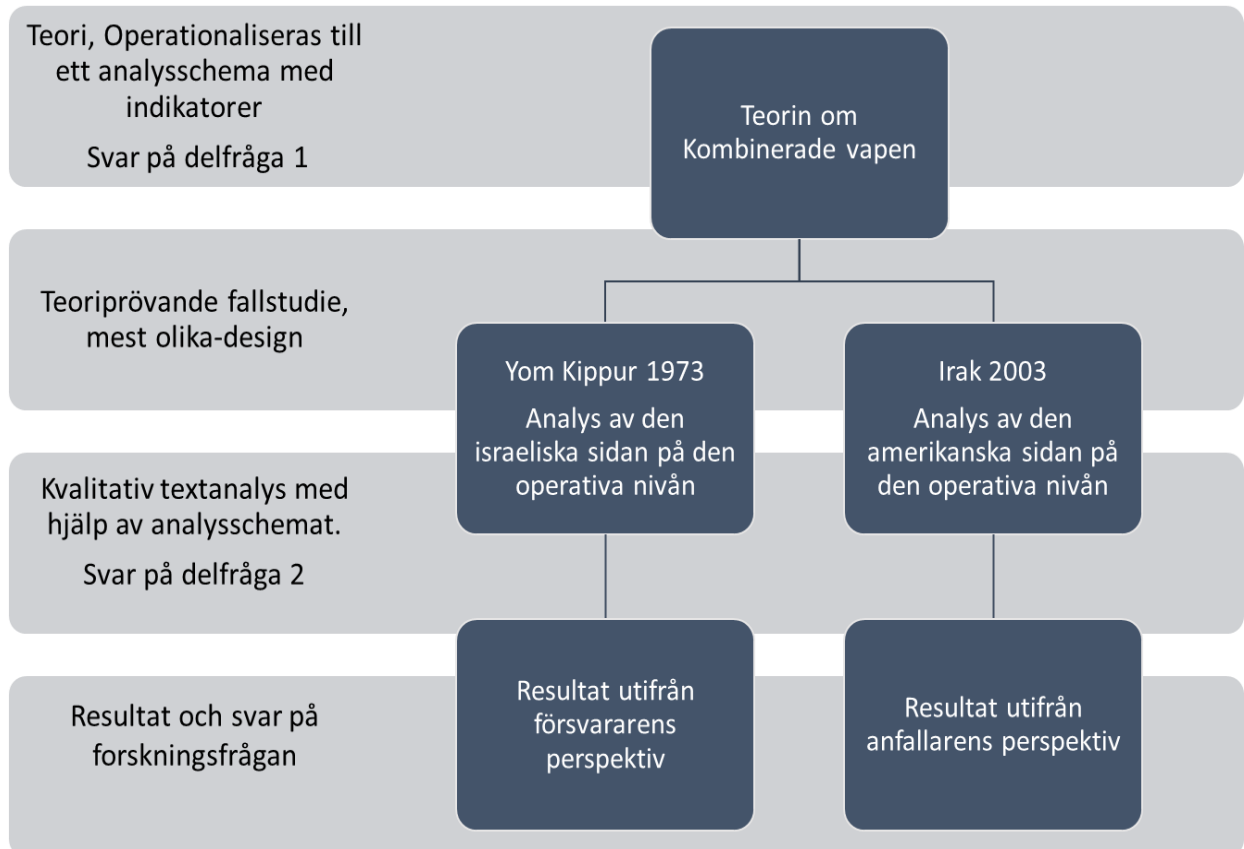
Ett annat begrepp som är viktigt att lyfta fram i en metoddiskussion är reliabilitet. Reliabilitet innebär att noggrannhet och skärpa präglar användandet av analyschemat. Brister detta spelar det ingen roll hur god begreppsvaliditet undersökningen har. För att uppnå en god reliabilitet innehåller analyschemat en beskrivning av respektive indikator som sedan redovisas under analysen av respektive princip. För att kunna utvärdera reliabiliteten i uppsatsens analyschema behöver det dock användas i fler undersökningar något som förhoppningsvis görs utifrån denna uppsats förslag på fortsatt forskning.⁵⁹

⁵⁸ Johannessen, Asbjørn. Tufte, Per Arne. *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. (Malmö: Liber AB, 2003), s.109-115.

⁵⁹ Esaiasson, Peter et al. *Metodpraktikan*, s. 62, 63-64, 210ff.

3.6 Forskningsdesign

Nedan visas uppsatsens forskningsdesign och var i uppsatsen de olika forskningsfrågorna besvaras. Det framgår även hur undersökningens delar hänger ihop och de viktigaste innehållena.

Figur 3. Uppsatsens forskningsdesign.

4. Analys/Resultat

I detta kapitel kommer undersökningens två fall att analyseras. Detta sker genom att först presentera den övergripande händelseutvecklingen och sedan kommer respektive fall att analyseras utifrån de tre principerna i teorin om kombinerade vapen. Till grund för denna analys har undersökningens analyschema används. Redovisningen av principerna sker i form av löpande text där indikatorerna redovisas i kursiv stil. Indikatorerna ges inget mätvärde i sig utan det är endast deras förekomst som är intressant då fokus är att analysera hur principerna återfinns i texten. Dock behöver alla indikatorer återfinnas i texten för att principen ska kunna anses vara närvarande i respektive fall. Sammanställningen av varje princip avslutas med en sammanfattning och i slutet av respektive fall återfinns ett svar på uppsatsens delfråga 2. Kapitlet avslutas sedan med att resultatet sammanställs och svarar på uppsatsens forskningsfråga.

4.1 Analys av Yom Kippur-kriget 1973

4.1.1 Bakgrund

Den 6 oktober 1973 utsattes Israel för ett strategiskt överfall. Israel anfölls från två håll, i öster av syriska trupper och i sydväst av den Egyptiska försvarsmakten (EAF). Det officiella politiska målet med dessa attacker från arabvärlden var att återta de territorier som hade förlorats under kriget 1967, men också att uppnå en psykologisk effekt och visa att Israel inte var oöverbinnerliga.⁶⁰

Anfallen överraskade Israel som hade påbörjat firandet av den heliga dagen Yom Kippur. IDF hade inte vidtagit några särskilda åtgärder och var därför tvungna att påbörja en mobilisering omedelbart på morgonen den 6 oktober. Den egyptiska planen var uppdelad i tre faser: inledningsvis skulle man korsa Suezkanalen och etablera ett brohuvud, därefter göra en operativ halt i form av ett defensivt försvar, som skulle motverka den förväntade israeliska motoffensiven och som byggde på ett starkt luftvärnsskydd, slutligen skulle anfallet fortsätta i östlig riktning till ett djup av ca 100 km.⁶¹

⁶⁰ Löfgren, Stig. *The Book of the International Symposium on the 1973 October War*, s. 98.

⁶¹ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 64-66.

HSU 16-18

På grund av det överraskande anfallet blir IDF tvungna att backa till en ny försvarslinje ca 30 km öster om kanalen för att kunna förbereda ett motanfall.⁶² Motanfallet fick ingen större effekt mycket på grund av bristande samordning. Till följd av den syriska pressen i norr tvingades IDF att prioritera den norra fronten och den södra fronten fick därför order om att inta försvarsställningar. De syriska styrkorna drabbades emellertid av motgångar vilket fordrade att Egypten fortsatte sitt anfall i söder något som motvilligt igångsattes.⁶³

Anfallet i söder slutade i katastrof för arabstyrkorna och Egypten förlorade minst 260 stycken stridsvagnar och drog sig tillbaka. Nu kunde IDF återta initiativet och den 15 oktober påbörjades en offensiv operation där Suezkanalen korsades och med en kombination av flyg och markförband slogs det starka egyptiska luftvärnsskyddet ut. IDF hade nu handlingsfrihet både i luftrummet och på marken vilket gjorde att anfallet kunde fortsätta in på egyptiskt territorium. Offensiven tvingade Egypten att söka ett avtal om eldupphör vilket inträdde den 24 oktober.⁶⁴

4.1.2 Kompensationsprincipen

Den 8 oktober hade kriget pågått i två dygn och IDF var tillbakapressade. Den operativa ledningen i Sinai, det södra kommandot, under befäl av generalmajor Shmuel Gonen, satte igång att planerna ett *samordnat* motanfall. Syftet i detta skede var enbart att slå de egyptiska styrkor som hade påbörjat etableringen av brohuvudet och inte att korsa kanalen. Planen byggde på ett kraftigt understöd av markförbanden med flyg och artilleri inklusive klusterbomber mot det egyptiska infanteriet. Planen ändrades dock efterhand och det blev otydligt vad som skulle uppnås. När den slutliga planen väl sattes i verket skedde det med dålig operativ *samordning* och motanfallet misslyckades.

⁶² Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 92.

⁶³ Löfgren, Stig, *International Symposium on the 1973 October War*, s. 101.

⁶⁴ Ibid.

HSU 16-18

Den 10 oktober blev generalmajor Gonen ersatt av generallöjtnant Chaim Bar-Lev och en plan för en ny motoffensiv påbörjades. Den 14 oktober gav södra kommandot ut en operationsorder för en ny offensiv denna gång med syftet att gå över kanalen, ta terräng på ett djup av ca 100 km för att slå den egyptiska tredje armén.⁶⁵ Planen var även att skära av de egyptiska försörjningslinjerna till brohuvudet och slå ut de fasta luftvärnssystemen.⁶⁶ Här kan vi se att IDF hade anpassat sig efter det förra motanfallet och planerar nu för ett *anfall på djupet*.

På eftermiddagen den 15 oktober satte operationen igång. Även denna gång var det brister i förberedelser och *samordning*: vägarna var blockerade och israelerna får inte fram broutrustning, luftunderstödet påbörjades innan markförbanden kommit igång och artilleriet var försenat.⁶⁷ Anfallet mötte därutöver hårt motstånd och först sent på kvällen den 17 oktober kunde IDF ta sig över kanalen. Det egyptiska motståndet fortsatte med hög intensitet i form av raketbeskjutning och motanfall. IDF lyckades ändå till slut skapa ett genombrott men stötte på motstånd från en väl befäst egyptisk position.⁶⁸ Flygunderstöd efterfrågades men kunde inte ges pga. det fortsatt starka luftvärnsskyddet. Markförbanden fick istället order att slå ut luftvärnet och anfälla in på djupet av den egyptiska grupperingen. Anfallet vidtogs och fick till följd att Egypten blev tvungna att omgruppera luftvärnet vilket möjliggjorde för det israeliska flyget att understödja markförbanden.⁶⁹

Här kan vi se att omständigheterna gör att IDF tvingades till bättre *samordning* av stridskrafterna för att hålla uppe det operativa *tempot*. Samordningen medförde också att *anfallet in på djupet* av Egyptiskt territorium kunde fortsätta. *Samordningen* fungerade väl i rumslig mening medan den tidsmässiga dimensionen brast.

⁶⁵ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez* s. 106, 252-253. Operationen benämndes Abirei-Lev (Tapper, författarens översättning).

⁶⁶ Rabinovich, Abraham. *The Yom Kippur War*, s. 345.

⁶⁷ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 262.

⁶⁸ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 288-297.

⁶⁹ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 319-320.

HSU 16-18

Detta kan vara en konsekvens av att Israel agerade i efterhand och var tvungna att improvisera i stor utsträckning. En annan anledning till bristerna i den tidsmässiga samordningen kan ha varit att genomförandet av planen visade sig vara mer komplext än förväntat.⁷⁰

Allteftersom började den israeliska operativa *samordningen* att flyta på bättre och bättre. Klockan 06.00 den 19 oktober började det israeliska flyget sitt anfall och tjugo minuter senare var två bataljoner ur markförbanden under framryckning med uppgiften att slå ut de fientliga luftvärnsställningarna. Under anfallet kringgick IDF de egyptiska stridsvagnsförbanden för att koncentrera sig på luftvärnet. De efterföljande enheterna fick ta sig an pansarförbanden. IDF växlade även tåtförband för att hålla uppe ett högt *anfallstempo*. Detta fick emellertid negativa effekter då logistikkedjan tänjdes ut och underhållskonvojerna hade svårt att ta sig fram eftersom Egypten fortsatte att beskjuta övergångarna.⁷¹

Sammanfattningsvis redovisar analysen att de tre indikatorerna förekom i stor omfattning vilket därmed indikerar att kompensationsprincipen förekom på operativ nivå i Yom Kippur-kriget. Bristen på *samordning* inledningsvis medförde att IDF fick stora problem. *Samordning* av flyg och markförband skedde främst i rumslig mening medan den tidsmässiga aspekten hade brister. När IDF väl fick ordning på den operativa *samordningen* så kunde *anfallstempot* öka och därmed möjligheten att komma in på *djupet* av motståndarens gruppering. Detta är särskilt tydligt efter övergången av Suezkanalen då det egyptiska försvaret var genombrutet. Detta visar också på vikten av att sätta upp anfallsmål på djupet för att kunna bibehålla ett högt *tempo*. Det israeliska anfallstempot ökade även pga. att hårt motstånd kringgicks genom ett avlösningsförfarande och att man kombinerade flyg- och markstridskrafter. Därmed föreligger ett sammanhang mellan de tre indikatorerna.

⁷⁰ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 334.

⁷¹ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 319-320, 346, 350, 352-353.

4.1.3 Dilemmaprincipen

Inledningsvis var det IDF som blev *överrumplade* då Egypten hade övertaget och kunde till del styra händelseutvecklingen. EAF visste sedan tidigare att Israel snabbt skulle gå till offensiven men att de även var tvungna att föra fram de reserver som hade mobiliserats. EAF uppträdde därför med förband på djupet som skulle stoppa de israeliska förstärkningarna. De egyptiska förbanden genomförde eldöverfall mot Israels stridsvagnstransporter och de bakre förbanden, vilket försenade den israeliska truppförstärkningen. IDF hamnade därmed i en efterhandssituation, tvingades att *parera* och agerade med sina stridskrafter osynkroniserat.

Tvåfrontskriget som IDF utsattes för och den starka syrisk pressen som hotade kärnlandet gjorde att Israel var utsatta för *multipla hot*. Detta medförde ett behov av att omgruppera flyget vilket även fick till följd att operationerna på Sinai fronten stoppades.⁷²Exemplet visar på hur *multipla hot* på den strategiska nivån får operativa konsekvenser. När IDF väl lyckades ta initiativet så utsattes Egypten för *överrumpling* och de egyptiska styrkorna tvingades *parera*. Detta visade sig bland annat i form av att EAF inte hann omgruppera sina logistikförband innan IDF påbörjat anfallet mot Suezkanalen. En israelisk bataljon körde rakt in i en egyptisk divisions-logistikbas vilket fick en stor effekt.⁷³En tydlig indikator på att EAF utsattes för *multipla hot* är att när IDF anföll de egyptiska luftvärnsställningarna som då omgrupperades, medförde det att det israeliska attackflyget kunde ta sig in på djupet av Egyptens territorium och därigenom förstärka anfallet.

De egyptiska styrkorna försökte anfälla den israeliska övergången med attackflyg, detta skedde dock utan samverkan med markförbanden och fick därigenom en liten effekt. En annan nackdel för Egypten var att de inte kunde använda sitt eget luftvärn så länge eget flyg var i luften, en negativ effekt av kombinerade vapen.

⁷² Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 35, 41.

⁷³ Rabinovich, Abraham. *The Yom Kippur War*, s. 369.

HSU 16-18

En indikation på den egyptiska desperationen var att de släppte tunnor med napalm från helikoptrar, en åtgärd som fick låg effekt mot de i stridsfordon uppsuttna israelerna.⁷⁴ Dessa åtgärder ses som tecken på att Egypten var i efterhand och tvingades *parera*.

Analysen visar sammanfattningsvis på hur de tre indikatorerna för dilemmaprincipen framträder och indikerar dilemmaprincipens förekomst i kriget. Indikatorn *multipla hot* är tydligast på den egyptiska sidan där man försökte avvärja ett hot i form av israeliska stridsvagnar mot egna luftvärnssystem genom att luftvärnet flyttades, vilket gjorde att EAF utsattes för hot från luften istället. Allteftersom Israel fortsatte sitt anfall kan även indikatorerna *överrumplad* och *parera* identifieras, vilket antyder ett samband mellan dessa.

Båda sidor blev i någon mån *överrumplade*: först IDF, som förvisso reagerade fort men med dålig operativ samordning, därefter Egypten som inte insåg att det var en stor och kombinerad israelisk styrka som tagit sig över kanalen. Inledningsvis tvingades IDF att *parera* och uppträdde osynkroniserat med flyg och markstridskrafter. Egypten *parerade* därefter och försökte anfälla den israeliska övergången med flyg och markstridskrafter separat.

4.1.4 Förskjutningsprincipen

Det snabba och överraskande egyptiska anfallet gjorde att Israels förberedda försvarslinje i anslutning till Suezkanalen snabbt överrumplades. IDF lyckades inte i detta skede använda *terrängen* till sin fördel då Egypten hade vidtagit åtgärder som motverkade Israels planer. IDF hade en doktrin som byggde på rörlig krigföring och hade därför satsat på stridsvagnsförband i hög utsträckning.

⁷⁴ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 319-320, 324-325.

HSU 16-18

Terrängen i Sinai medgav också möjlighet att skapa djup i försvaret. Dessa faktorer talade för satsningen på ett rörligt försvar med ett operativt djup. Den strategiska verkligheten påverkade detta genom befarandet att Egypten skulle ta en del av Sinai, konsolidera ett brohuvud och söka eld upphör. Därför ansåg IDF sig vara tvungen att ha förband fast grupperade i anslutning till Suezkanalen för att behärska terrängen och kunde därmed inte byta tid mot terräng. Därför valdes bygget av Bar Lev-linjen som bemannades med ett fåtal förband och hade ett rörligt försvar i direkt anslutning.

Efter att IDF lyckades vända på situationen i Sinai och planerade sitt motanfall fanns det i planen inslag av *vilseledning*. En reducerad stridsvagnsbrigad avdelades som med kraftigt artilleriunderstöd skulle göra ett anfall mot EAFs tät medan huvudstyrkan skulle kringgå från söder mot norr. Vilken effekt denna manöver fick går inte att finna i källorna, men IDF hade i alla fall med det som en naturlig del av operationsplanen.⁷⁵

Det strategiska skeendet påverkade återigen den operativa situationen. På grund av de israeliska framgångarna på Golanfronten tvingades Egypten lämna sitt brohuvud och fortsätta anfallet in i Sinai. De lämnade därmed sitt luftvärnsskydd och blev då gripbara för den israeliska rörliga krigföringen. Därmed fick Israel chansen att återta initiativet och kunde med kombinerade vapen gå över kanalen och anfalla på djupet och utsatte därmed Egypten för ett dilemma.⁷⁶

Sammanfattningsvis ger analysen vid handen att denna princip visar på hur indikatorn *vilseledning* fanns med i de operativa planerna men inte vilken effekt den fick. Om Egypten de facto blev vilseledda har inte gått att förstå från källmaterialet. Indikatorn *terräng* återfinns i slaget och drabbar båda sidor: inledningsvis IDF som under det överraskande egyptiska anfallet inte fick någon effekt av sitt rörliga försvar då Egypten förhindrar detta i form av eldöverfall på djupet. Därefter uppstår en situation då Egypten inte kunde nyttja sin *terräng* som de tagit öster om Suez och därmed måste lämna sin starka position. Anledningen till detta är det strategiska skeendet och det visar därmed på hur viktigt det är att den strategiska- och den operativa nivån hänger ihop och samspelar.

⁷⁵ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 46, 256.

⁷⁶ Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez*, s. 234.

HSU 16-18

Indikatorn *reserver* förekommer främst hos IDF under det inledande anfallet, då det tog tid att få fram dessa pga. egyptiska eldöverfall och problem med trafikstockningar. Analysen visar därmed på ett samband mellan indikatorerna, där *terräng* är den som tydligast framträder. *Vilseledning* förekommer men är svår att hitta effekten av i de undersökta texterna. Det framkommer inte heller om Egypten hade avdelat *reserver* vilket innebär att denna indikator endast förekommer på den israeliska sidan. Sammantaget kan vi se att förskjutningsprincipen ändå återfinns i detta slag när båda sidor tvingas lämna sina starka positioner och att det får störst effekt när Egypten lämnar sin position.

Kan då teorins tre principer återfinnas i de aktuella fallen och hur ser deras inbördes förhållande ut i försvararens perspektiv? Som analysen visar så återfinns principerna i detta fall. Deras inbördes förhållande ser dock annorlunda ut i förhållande till utgångspunkten för denna uppsats. Analysen antyder att förskjutningsprincipen utgör det första steget i en orsakskedja, då en anfallande part först måste flyttas från sin starka position för att sedan kunna påverkas enligt kompensations- och dilemmaprinciperna. Detta blir tydligt när man följer det egyptiska agerandet efter den operativa pausen då man blir tvungen att verka utan luftvärnsskydd och blir därmed gripbar för den rörliga israeliska krigföringen. Detta innebär alltså en form av omvänd kausal mekanism när det gäller frågan hur principerna kan återfinnas i ett fall som utgår från försvararens perspektiv och med detta så är delfråga 2 besvarad.

4.2 Analys av Irakkriget 2003

4.2.1 Bakgrund

Natten den 20 mars 2003 påbörjade den amerikanskledda koalitionen sitt anfall på Irak. Det inleddes med Tomahawk-missiler som riktades mot mål i Bagdad och avfyrades från amerikanska stridsfartyg i Persiska viken och Röda havet. Missilattacken följdes upp av precisionsbombning från flygplan. Nästa dag startade huvudanfallet med intensiv bekämpning av kryssningsmissiler och precisionsbomber mot viktiga mål. Den 3:e amerikanska mekaniserade infanteridivisionen anföll mot staden Nasiriya och den 1:a brittiska pansardivisionen tillsammans med amerikanska marinkåren inledde ett anfall mot den viktiga hamnstaden Basra. Specialförband från USA, Storbritannien och Australien fick uppgift att ta och säkra strategiska oljefält och flygplatser i västra Irak.

HSU 16-18

Efter fem dagars strider nådde operationen ett kritiskt läge då olika typer av irakiska milisgrupper genomförde eldöverfall mot koalitionen logistikkedjor samtidigt som striderna uttömt koalitionen reserver. Trots att ammunitionsläget var gott så började behovet av mat, vatten och drivmedel att öka. Ledningen för koalitionen stod nu inför ett dilemma, genomföra en operativ paus för att fylla upp och därmed kanske tappa momentum eller fortsätta mot Bagdad? Beslutet blev att fortsätta framåt. Samtidigt med detta anlände den 4:e amerikanska mekaniserade divisionen till basområdet i Kuwait.

Detta medförde att koalitionen kunde sätta igång med en luftlandsättningsoperation i norra Irak som omfattade ca 1000 man ur den 173:e luftburna brigaden. Syftet var att vilseleda den irakiska ledningen och att öppna en nordlig front för att lätta på trycket i söder. Vändpunkten i kriget nåddes i och med att ett motanfall från det irakiska republikanska gardet blev nedkämpt. Därefter väntade slutstriden om Bagdad. Mer än fem miljoner civila bodde i staden med omnejd och det befarades att de skulle bli hårt utsatta under striderna. Koalitionen använde sin överlägsna teknologi och förmåga till att verka på djupet med flyg och artilleri för att tillfoga försvararna förluster. Den 3:e april tog den amerikanska marinkåren den strategiska staden Al-Kut utanför Bagdad och säkrade en viktig bro över floden Tigris. På den västra axeln hade den amerikanska 3:e Infanteri divisionen förstärkt med delar ur de 82:a och 101:a luftburna divisionerna slagit två irakiska divisioner och därmed låg vägen mot Bagdad öppen.

Den 5:e april intog koalitionen styrkor Bagdads flygplats och man kunde då flyga in underhållet, vilket gjorde att beroendet av underhållskolonner på marken minskade. Motståndet inne i staden var sporadiskt och dåligt koordinerat. Den 6:e april var staden omringad av tre divisioner och istället för att ta en operativ paus fortsatte koalitionen med beplansrade spaningsanfall, senare kända som "*Thunder Runs*". Staden intogs snabbt och den 9:e april revs symboliskt statyn över Saddam Hussein i centrala Bagdad. Den 10:e april föll Kirkuk och Mosul och den 14:e april Saddams hemstad Tikrit. Den 1:a maj annonserade president Bush att kriget var slut.⁷⁷

⁷⁷ Wilkinson, Philip. Garden, Tim. *The conflict in Iraq, 2003*, s. 127, 130-132.

4.2.2 Kompensationsprincipen

Hela kriget i Irak från den USA-ledda koalitionen sida visade på en mycket god *samordning* mellan de olika stridskrafterna. Faktum är att nivån av samordning på operativ nivå var större än i något tidigare krig medan den irakiska sidan nästan helt saknade detta. Irakierna stred med *dålig samordning* mellan mark-och flygstridskrafter vilket medförde att de ofta blev utsatta för koalitionen luftanfall. De framryckte med *lågt tempo* och i små enheter, vilket innebar att de hela tiden var i efterhand.⁷⁸

Koalitionen hade tidigt en operativ idé som omfattade *strid på djupet*. Kombinationen mark-luft fick nu ytterligare en dimension i och med det effektiva användandet av specialförband. Dessa förband hade stor uthållighet och självständighet och kunde med modern teknik leda attackflyg på djupet av motståndarens gruppering. Det höga operativa *tempot* var förstås inte helt oproblematiskt då det medförde utsträckta logistiklinjer, som blev sårbara inte bara för motståndarens attacker utan även för väder och vind. Sandstormar som drog in över södra Irak efter fem dagar av strider tvingade koalitionen att dra ned på *tempot* för att kunna få fram underhåll till trupperna.

Koalitionen var samtidigt väldigt mån om att hålla uppe det operativa *tempot* för att bibehålla ett tryck på irakierna, vilket innebar att det lägre *tempot* på marken kompensades med ett ökat tryck med flygförband.⁷⁹ Samtidigt fick de irakiska attackerna mot logistiklinjerna viss effekt. De amerikanska markförbanden som enligt många bedömare var för få redan från starten av kriget blev tvungna att avdela enheter ur de 82:a och 101:a luftburna divisionerna för att skydda sina underhållsbaser. Det fick till följd att koalitionen blev tvungna att utnyttja sin reserver.⁸⁰

Samordningen mellan mark och luftstridskrafter både till tid och rum är tydlig under hela kriget. Till skillnad mot Gulfkriget tolv år tidigare så startade luft- och markkriget 2003 samtidigt och under hela kampanjen fokuserade stridskrafterna på att stötta varandra.

⁷⁸ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 15, 19.

⁷⁹ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 155, 157, 219.

⁸⁰ Cedergren, Anders. *The Iraq War*, s. 174.

HSU 16-18

Detta var inte helt självklart då just erfarenheterna från Gulfkriget pekade på effekten av bombkriget vilket talade för en mer separat användning av luftstridskrafterna. Under kriget 2003 talar dock mycket för att just frånvaron av en tydlig distinktion mellan flyg- och markkriget kan ha skapat en överraskningseffekt hos irakierna som inte hade väntat sig att möta markförband så tidigt.⁸¹

Sammanfattningsvis utvisar analysen ett högt utfall på alla indikatorer och hur de hör ihop, vilket medför att slutsatsen kan dras att kompensationsprincipen förekommer i Irakkrieget 2003. Den operativa *samordningen* är tydlig och genomsyrar operationen, där inte bara mark- och luftstridskrafter i den traditionella rollen samordnas utan även specialförband införlivades på operativ nivå. En medveten strävan fanns om att hela tiden hålla uppe *tempot* trots stora avstånd och bistert väder. Detta fick dock negativ effekt på de egna förbanden i form av utdragna logistiklinjer som behövde skyddas och förbanden riskerade att bli utan förnödenheter. Koalitionen verkade tidigt i kriget över hela ytan där fokus var att snabbt komma till den operativa tyngdpunkten Bagdad vilket visar på indikatorn *anfall på djupet*.

4.2.3 Dilemmaprincipen

Att Irak blev *överrumplade* och tvingades *parera* i detta krig torde vara uppenbart. Hur stor förtjänst koalitionen operativa planer, som fokuserade på tempo och operationer på djupet hade, kontra det bristfälliga irakiska ledarskapet återstår dock för framtida forskning att undersöka. Klart är att koalitionen åstadkom både en fysisk och psykologisk effekt med sin strid, en "*Shock and Awe*" effekt. Det tog sig uttryck i att luftstridskrafterna fick många irakiska enheter att splittras och faktiskt undvika strid medan markstridskrafternas "*Thunder Runs*" in i städerna slog bort tankarna på en effektiv strid i bebyggelse hos irakierna. Irak lyckades aldrig heller i någon större omfattning samordna sig på operativ nivå. Detta kan delvis förklaras av att koalitionen tidigt fokuserade på att slå ut det irakiska lednings- och sambandssystemen. Detta i kombination med ett ledarskap som byggde på centralisering skapade en *parera*-situation för irakierna.⁸²

⁸¹ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 157, 217.

⁸² Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 12, 218.

HSU 16-18

Under hela operationen utsattes Irak för *multipla hot*. Inte bara i form av mark och flyg-hot utan även från kryssningsmissiler och specialförband. Irakierna genomförde försök till att avvärja hoten. Anfall mot koalitionen logistiklinjer skedde förvisso men var dåligt samordnade och fick låg effekt, samtidigt som man utsatte sig för lufthot i den öppna terrängen.⁸³ Koalitionen lyckades även att uppnå en effekt av sin kombinerade krigföring som i förhållandevis låg grad slog mot de civila delarna av landet såsom befolkningscentra och infrastruktur.

Den stora förekomsten av de tre indikatorerna i analysen ovan indikerar att dilemmaprincipen förekommer i kriget. Irakierna blev *överrumplade*, de utsattes för anfall över ytan och hann inte reagera utan byggde sin strid på asymmetri och försökte möta koalitionen i städerna. Irakierna var tydligt i efterhand, *parerade* och agerade därmed osynkroniserat med sina stridskrafter. För att kunna svara på frågan om detta lama irakiska agerande var en effekt av koalitionen manövrar eller om det berodde på ett svagt irakiskt ledarskap kräver, som tidigare nämnts, fortsatta studier.⁸⁴ Koalitionen operationsplan strävade efter att upprätthålla ett konstant tryck på Irak och utsatte dem hela tiden för *multipla hot*, vilket gjorde att Irak blottade svagheter. Koalitionen agerade medvetet i enlighet med dilemmaprincipen och det fick stor effekt. Detta konstaterande görs dock med reservation av att motståndet som presenterades var väldigt svagt i termer av försvarsvilja och ledarskap.⁸⁵

4.2.4 Förskjutningsprincipen

Vilseledning framträdde som en medveten operativ tanke hos koalitionen. Ett exempel på detta var nyttjandet av det turkiska beslutet att inte tillåta basering av styrkor i landet för att kunna öppna en nordlig front. Man lät medvetet den 4:e mekaniserade divisionen utrustning ligga kvar på fartygen i Medelhavet för att ge sken av att hoppet fanns om att kunna nyttja turkisk mark för basering. Detta ledde till att Irak var tvungna att hålla kvar stora styrkor i norr för att kunna möta en invasion från den riktningen.⁸⁶

⁸³ Wilkinson, Philip. Garden, Tim. *The conflict in Iraq, 2003*, s. 127.

⁸⁴ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 12-13, 76

⁸⁵ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 20. "... Iraq was led by a military jackass." [Sic!].

⁸⁶ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 59.

HSU 16-18

Dessa styrkor kunde då inte förstärka försvaret i söder och därmed inte utgöra *reserver*. Det kan i sammanhanget även vara intressant att notera att koalitionen politiska lednings beslut om att starta kriget kom som en överraskning för de inblandade styrkorna. Exempelvis saknade den 101:a luftburna divisionen fortfarande stora delar av sin materiel. Pressen hade fått veta att kriget inte skulle starta den 19:e mars men när USA fått underrättelser om att det irakiska ledarskapet i form av Saddam Hussein och hans söner fanns inom räckhåll så agerade man snabbt.⁸⁷

Vilseledning under operationens genomförande skedde i form av upprättandet av skenövergångar över floden Eufrat vilket gjorde att Medina-divisionen ur det republikanska gardet blev tvungna att agera. Detta för att stoppa en befarad amerikansk framryckning mellan floderna, vilket får till följd att de utsätts för luftangrepp. Irak fokuserade på att försöka möta koalitionen i städerna där de trodde sig ha ett övertag samt kunna nyttja dessa som säkra punkter från vilka de kunde attackera koalitionen i ryggen. Effekten på koalitionen sida blev att de var tvungna att ta sig an detta hot. Så gjordes ofta med mekaniserade raider in i städerna vilket fick en passiviserande effekt på irakierna. Det medförde också att koalitionen fick kontroll över städerna tidigare än planerat.⁸⁸

Förfarandet från Irak tyder på försök att nyttja sin bedömt starka *terräng* men att koalitionen åtgärder omöjliggjorde detta. Ett tydligt exempel är det republikanska gardets framryckning söderut för att förstärka den reguljära irakiska arméns fruktlösa försök till motanfall vilket exponerade dem för multipla hot.⁸⁹ Irak lyckades heller inte använda sig av sin egen hemmaplan och utnyttja *terrängen*. Det fanns få inslag av fältarbeten och mineringar och fokus låg på att försöka använda städerna som skydd för att om möjligt locka in koalitionen styrkor dit och få dem att fastna där.⁹⁰

⁸⁷ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 59.

⁸⁸ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 63.

⁸⁹ Cordesman, Anthony. *The Iraq War*, s. 158-159.

⁹⁰ Cedergren, Anders. *The Iraq War*, s. 173-174.

HSU 16-18

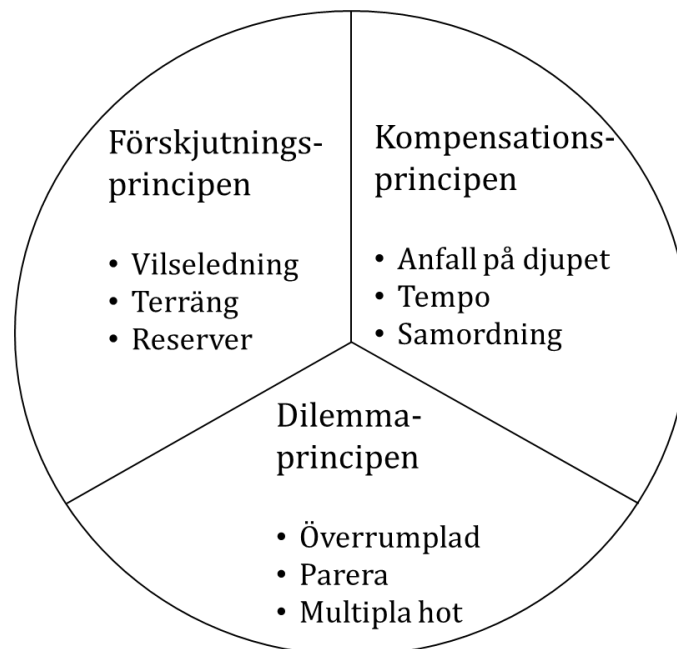
Sammantaget visar analysen att två av tre indikatorer framträder tydligt. Koalitionen fick effekt av sin *vilseledning* då Irak inte kunde omgruppera sin styrkor i norr. De fick också effekt av att starta kriget på en oväntad tidpunkt och med flyg och markförband samtidigt. Irak kan på grund av överraskningsmomentet inte använda *terrängen* till sin fördel. De var tvungna att vid flera tillfällen lämna sina starka positioner, ge sig ut på öppna ytor och därmed blotta sig. De använde sig inte heller av de fördelar det gav att strida på hemmaplan i form av terrängkännedom och möjligheter till förberedelser i form av exempelvis fältarbeten. Indikatorn *reserver* är svårbedömd då det inte framgår i de texter som uppsatsen har studerat hur Irak agerade med reserver om de ens hade några. Det går dock att tolka styrkorna i norr som *reserver* och när koalitionen åtgärder gjorde att de inte kunde omgrupperas talar det för att indikatorn är uppfylld. Sammanfattningsvis finner uppsatsen att de två indikatorerna *vilseledning* och *terräng* tydligt talar för att förskjutningsprincipen kan återfinnas i detta slag medan indikatorn *reserver* går att tolka som att den återfinns.

Kan då teorins tre principer återfinnas i de aktuella fallen och hur ser deras inbördes förhållande ut i anfallarens perspektiv? Som analysen visar så återfinns de tre principerna även i detta fall. I fallet Irakkriget som studerar anfallarens perspektiv så visar analysen på ett orsakssamband som är tydligt och "rättvänt". Koalitionen använder sig av det moderna samhällets hela arsenal av avancerade vapensystem och utsätter därmed Irak för *multipla hot* och svårlösta *dilemman*. Värt att notera är det frekventa användandet av specialförband vilket ger ytterligare en dimension till *kompensationsprincipen*. Specialförbanden har möjlighet att uppträda okonventionellt och kan därmed förstärka svagheter som reguljära förband har, exempelvis uppträda djupt inne på motståndarens territorium under lång tid. Koalitionen snabba framryckning och manövrering leder till slut till att Irak blir tvungen att lämna sina starka positioner i städerna och att irakiska styrkor utsätts för ytterligare *dilemman*. Det snabba avgörandet i slaget om Bagdad grundar sig delvis på att det republikanska gardet inte kunde förbereda sig ostört i staden utan var tvungna att ge sig ut för att försöka stoppa koalitionen framfart, vilket visar på *förskjutningsprincipens* förekomst i fallet. Med detta resonemang så finner uppsatsen att delfråga 2 är besvarad även ur anfallarens perspektiv.

4.3 Resultat och svar på forskningsfrågan

Hur kan teorin om kombinerade vapen förklara framgång på operativ nivå ur försvararens och anfallarens perspektiv?

Svar: resultatet från analysen av de två fallen visar på hur teorin kan förklara framgång på operativ nivå. Genom att använda sig av kompensationsprincipen och kombinera sina förmågor på bästa sätt skapas ett dilemma för motståndaren i form av att denna blir överrumplad och utsatt för multipla hot. Detta är dock inte tillräckligt om det inte utlöser en aktiv reaktion från motståndaren i form av att denne flyttar sig från sin starka position. För att uppnå detta används förskjutningsprincipen. Det är detta som denna uppsats anser vara kombinerade vapens bidrag till framgång på den operativa nivån, nämligen en förskjutning av motståndaren så att denne blir sårbar vilket leder till att den studerade aktören kan uppnå sina operativa mål. Detta resultat åskådliggörs enklast med att analysverktyget utformas som en vridbar cirkel där den kausala mekanismen kan starta med olika principer, beroende på om den ska förklara framgång ur försvararens eller anfallarens perspektiv. Analysverktyget skulle följaktligen kunna se ut som i figur 4 vid en teoriprovande ansats på ett fall som utgår från den försvarande parten.

Figur 4. Förhållandet mellan principerna ur försvararens perspektiv.⁹¹

⁹¹ Denna bild utvisar resultatet av analysen.

5. Avslutning

I detta kapitel kommer uppsatsens resultat att diskuteras i termer av val av vetenskaplig metod och dess fördelar och nackdelar. Resultatens validitet och reliabilitet samt styrkor och svagheter med det empiriska källmaterialet kommer sedan att diskuteras. Efter diskussionen kommer uppsatsens slutsatser att redovisas, sedan följer en reflektion där uppsatsen utomvetenskapliga relevans lyfts fram. Kapitlet avslutas med förslag på fortsatt forskning.

5.1 Diskussion

Denna uppsats valde att använda sig av en två-fallstudie för att pröva teorin om kombinerade vapen. Fallen valdes med avseende på den oberoende variabeln dvs. den variabel som ska förklara framgång på operativ nivå. Den gemensamma nämnaren för fallen var att de kännetecknades av krigföring med kombinerade vapen som i sin tur har en tydlig koppling till manöverkrigföringen.

Uppsatsen strävade efter att hitta så stor variation som möjlig i dessa båda fall där skillnaden mellan försvararen och anfallaren kanske är den tydligaste variationen. De likheter som finns mellan fallen och som kan vara föremål för kritik är att de genomfördes i likartad terräng och miljö och att USA hade dragit lärdom av många erfarenheter från Yom Kippur-kriget i sin utveckling av manöverkrigföringen. På så sätt kan fallet Irak sägas bygga på fallet Yom Kippur. Å andra sidan så bygger de flesta krig på varandra i någon form vilket innebär att oavsett hur fallen väljs så kan det finnas inslag av det ena i det andra.

En annan likhet mellan fallen som är relevant att lyfta fram är den erfarenhet som de bägge studerade försvarsmakterna hade. IDF hade varit i krig vid flertalet tillfällen innan 1973 där sexdagarskriget 1967 var i färskt minne hos många. USA och koalitionen hade stor erfarenhet från Gulfkriget 1991 och även från insatsen i Afghanistan på hösten 2001. Denna erfarenhetsfaktor behöver vägas in vid prövandet av teorin i en kontext där stridande parter inte har samma bakgrund. Sammantaget visar dessa två reservationer på att försiktighet bör iakttas när det gäller generaliserbarheten av resultaten.

Uppsatsens syfte var att pröva validiteten i en teori med ursprung på den taktiska nivån för att mäta framgång på den operativa nivån. Med denna ansats fanns utmaningen att kunna mäta rätt fenomen på den nivån. Resultaten antyder att rätt fenomen har blivit måttsatta och att det därmed går att använda teorin på fler nivåer än den taktiska vilket i sin tur stärker teorins förklaringskraft och dess validitet. Detta innebär också att validiteten i undersökningen kan sägas vara god då även de indikatorer som valdes visade sig ha en samhörighet, som också återspeglades i empirin. Då uppsatsen strävade efter att redovisa valet av indikatorer på ett tydligt sätt och även att återge dessa i den empiriska undersökningen finns det goda förutsättningar att lita på metodens reliabilitet.

Valet av indikatorer kan alltid ifrågasättas då det väljs på subjektiva grunder och delvis utifrån författarens förståelse. Det är mycket möjligt att ett annat men lika logiskt val av indikatorer skulle komma fram till ett annat resultat. Detta gör också att viss försiktighet bör iaktas vid generalisering av resultaten. Särskilt när det gäller resultaten ur försvararens perspektiv som vänder på orsakskedjan för de tre principerna.

Den litteratur som uppsatsen valde som empiri i undersökningen kan kritiseras främst då den är skriven av författare som antingen själv deltagit i kriget eller är av samma nationalitet som det krigförande landet. Det finns följaktligen en risk för tendens. Detta har uppsatsen försökt motverka genom att använda fler källor till respektive fall. I urvalet har strävan varit att hitta oberoende skribenter som kan skildra händelseförloppet anorlunda.

Denna typ av textstudie är utelämnad åt det som är skrivet i källmaterialet vilket innebär att viss försiktighet måste råda med hur långtgående slutsatser som kan dras utifrån resultatet. Trots att litteraturen kan ha en viss tendens så ankommer det tillslut på uttolkaren av texten att värdera dess tillförlitlighet. Då flera av källorna belyser samma sak får detta tas som den rådande uppfattningen och därmed utgöra en tillräcklig tillförlitlighet i undersökningen.

5.2 Slutsatser

Givet problemformuleringen, resultatet och ovanstående diskussion: vilka slutsatser kan dras? Teorin om kombinerade vapen kan operationaliseras för att förklara framgång på operativ nivå och därmed har syftet med undersökningen uppnåtts. Detta innebär att teorin har stärkts både när det gäller dess förklaringskraft och validitet vilket i sin tur underbygger utsagan om dess giltighet på fler nivåer än den taktiska. Med detta så har uppsatsen bidragit till att koppla samman de två perspektiven inom det redovisade forskningsläget. Uppsatsen visar även på hur teorin kan operationaliseras och därmed utvecklas från att uppfattas som främst normativ till att ha en förklarande karaktär.

Resultatet av undersökningen visar även på hur teorins tre principer förhåller sig olika i en kausal mekanism beroende på om den förklarar framgång ur försvararens respektive anfallarens perspektiv. Dessa slutsatser ligger till grund för uppsatsens inomvetenskapliga relevans och den har på detta sätt bidragit genom att stärka teorin om kombinerade vapen vilket i sin tur bidrar till en utveckling av det krigsvetenskapliga ämnet.

5.3 Reflektion

På vilket sätt kan undersökningens slutsatser göras generaliserbara och därmed bidra till det utomvetenskapliga och den militära professionen? Resultatet visar hur kombinerade vapen kan förklara framgång på operativ nivå genom att använda teorins tre principer. Det visar också på att en "taktisk" teori kan appliceras på operativ nivå. Det är värt att nämna att det enbart är kombinationen mark-luft som har varit föremål för undersökningen. Det innebär att resultaten inte kan generaliseras till övriga kombinationer för gemensamma operationer. Framförallt skulle den bedömt svåraste kombinationen, mark-sjö-luft behövt prövas i en liknande undersökning för att öka generaliserbarheten.

Kan slutsatserna från undersökningen innebära att taktisk och operativ nivå i grunden handlar om samma sak, nämligen att påtvinga motståndaren sin vilja genom att samordna eld och rörelse, skapa ett dilemma och uppnå en förskjutning? Innebär detta att den operativa nivån ska sträva efter att fokusera på samordning av stridskrafter och inte utvecklas till ett substitut för den strategiska nivån eller ska den utvecklas till att kunna

HSU 16-18

samordna fler maktmedel än de rent militära med den ökade komplexitet som detta innebär? Den operativa nivån får ibland utstå kritik för att den riskerar att utgöra ett filter som hindrar politiken att lägga sig i de militära operationerna och att den därmed riskerar att bli ett substitut för strategin.⁹²Denna undersökning visar på hur den operativa nivån är inklämd mellan den taktiska och strategiska nivån och blir därför beroende av dessa båda.

Undersökningens bägge fall visar även på nivåernas inbördes förhållanden där Yom Kippur-kriget kanske ger den tydligaste bilden av detta när Egypten tvingas fortsätta anfallet. Ur ett professionsperspektiv kan slutsatserna bidra till diskussionen om utvecklingen av den operativa nivån och dess förhållande till den taktiska och strategiska nivån. Det är en diskussion som främst förs av amerikanska forskare men som även skulle behöva föras i Sverige för att utveckla denna nivå.⁹³

Uppsatsens avgränsning låg på operativ krigföring och därmed undersöktes inte hur framgång uppnås på operativ nivå i en fredsskapande operation. Givet detta så efterföljs ofta en väpnad konflikt av någon form av fredsskapande insats och därmed är det värt att poängtera att resultatet inte kan generaliseras till att omfatta detta. Det är dock viktigt att påpeka att gränsen mellan väpnad konflikt och fredsskapande insats ofta är svår att urskilja och att samtida operationskonst måste kunna hantera bägge konfliktyperna.⁹⁴Därför lyfts detta perspektiv upp i denna reflektion och det kan vara värt att i framtida forskning pröva teorin om kombinerade vapen i en sådan kontext.

⁹² Tuck, Christopher. *Understanding Land Warfare*, s. 105.

⁹³ Tuck, Christopher. *Understanding Land Warfare*, s. 102-105.

⁹⁴ Echevarria II, Antulio. *The Evolution of Operational Art, From Napoleon to the Present*. Edited by: Olsen, John Andreas. Van Crevelde, Martin. (New York: Oxford University Press, 2011), s. 158.

5.4 Fortsatt forskning

Fortsatt forskning utifrån teorin om kombinerade vapen kan ta tre vägar med avstamp i denna uppsats. Den ena vägen handlar om att pröva slutsatsen i denna undersökning om att den kausala mekanismen ser lite annorlunda ut beroende på om man studerar försvararen eller anfallaren. Kan samma slutsats dras när teorin prövas på en försvarande part i en operativ kontext i en annan tid och miljö? Om en sådan analys genererar ett positivt utfall så stärker det förstås slutsatserna som dragit i denna uppsats.

En andra forskningsansats är att hitta fall där kombinationen mark-, sjö-, och luftstridskrafter har genomfört en gemensam operation och att pröva teorin på ett sådant. En utmaning blir att hitta fall där kombinationen har förekommit efter det andra världskriget men om det låter sig göras kan en sådan undersökning vara mycket fruktsam för teorin om kombinerade vapen.

En tredje väg är att pröva teorin på operativ nivå i en fredsskapande operation för att studera om den kan förklara framgång där. Detta skulle kunna medföra att det går att hitta likheter och skillnader mellan krigföring på den operativa nivå och en fredsskapande operation, vilket i ett utomvetenskapligt perspektiv kan bidra till att lösa de ofta komplexa situationer som en sådan insats innebär.

Litteratur och referensförteckning

Litteratur

Adan, Avraham. *On the Banks of the Suez. An Israeli General's Personal Account of the Yom Kippur War*. (London: Arms and Armour Press, 1980).

Biddle, Stephen. *Military Power, Explaining Victory and Defeat in Modern Battle*. (Oxford: Princeton University Press, 2004).

Cordesman, Anthony. *The Iraq War, Strategy, Tactics and Military Lessons*. (Westport CT: Praeger Publishers, 2003).

Esaiasson, Peter. Gilljam, Mikael. Oscarsson Henrik. Wängnerud, Lena. *Metodpraktikan, konsten att studera samhälle, individ och marknad*. (Stockholm: Norstedts Juridik AB, 2012).

Johannessen, Asbjørn. Tufte, Per Arne. *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. (Malmö: Liber AB, 2003).

Leonhard, Robert. *The Art of Maneuver, Maneuver Warfare Theory and AirLand Battle*. (USA: Presidio Press, 1991).

Leonhard, Robert. *The Principles of War for the Information Age*. (Novato CA: Presidio Press, 1998).

Lind, William. *Maneuver Warfare Handbook*. (Boulder CO: Westview Press, 1985).

Löfgren, Stig. *The Book of the International Symposium on the 1973 October War, Cairo 28-31 October 1975*. (Cairo: P.P.A, 1976).

Maneuver Warfare, an Anthology. Edited by: Richard D. Hooker, Jr. (Novato, CA: Presidio Press, 1993).

House, Jonathan M. *Combined Arms Warfare in the Twentieth Century*. (Kansas: University Press of Kansas, 2001).

Rabinovich, Abraham. *The Yom Kippur War, the Epic Encounter that Transformed the Middle East*. (New York: Schocken Books, 2004).

The Conflict in Iraq, 2003. Edited by: Cornish, Paul. (New York: Palgrave Macmillan, 2004).

The Evolution of Operational Art, From Napoleon to the Present. Edited by: Olsen, John Andreas. Van Creveld, Martin. (New York: Oxford University Press, 2011).

The Iraq War, European Perspectives on Politics, Strategy and Operations. Edited by: Hal- lenberg, Jan. Karlsson, Håkan. (New York: Routledge, 2005).

Tuck, Christopher. *Understanding Land Warfare*. (New York: Routledge, 2014).

Vego, Milan N. *Joint Operational Warfare, Theory and Practice*. (Newport, RI: US Naval War College, 2009).

Widén, Jerker. Ångström, Jan. *Contemporary Military Theory, the Dynamics of War*. (New York: Routledge, 2015).

Rapporter, artiklar, andra källor

Rodman, David. Combined arms warfare: The Israeli experience in the 1973 Yom Kippur War. *Defense Studies*, 2015 Vol. 15, No. 2, 161–174.